

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

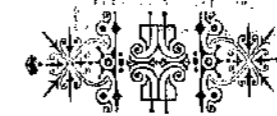
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΟΡΑ

Δ. Φ. ΚΑΙ ΥΦΗΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΤΟΣ Δ'. — ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΚΑΤΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ

1891

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΤΕΑ

Έσωτερικού θρ. 10. Έξωτερικού φρ. χρυσά 10.
Πας συνδρομητής θεωρείται καλ μέλος άρχόν.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β' ΚΑΙ Γ' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Δραχμαί 10 έν τῷ έσωτερικῷ καὶ φράγκα χρυσά 10 έν τῷ έξωτερικῷ. Εἰς τοὺς έγγραφομένους δὲ νέους συνδρομητῆς καὶ αἰτούντας τὰ σώματα καὶ τῶν τούτων έτων άποστέλλονται ταῦτα ἐπὶ προσηγορῆ δρασ. ἢ φρ. χρυσῶν 15.

Συνδρομηταὶ έγγράφονται εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Συλλόγου έν συνοικίᾳ Πλάκας παρὰ τῆ Μηροτικῆ Σχολῆ, ὁδῷ Φλέσσα, ἀριθ. 5, καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Ἀνάσῃ Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Αναπλάσεως» Ἀθῆνας.
Collège «Anaplassis» Athènes.

Πᾶσα δωρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον τοῦ «Αποστόλου Παύλου» ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸν περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς «Αναπλάσεως» Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανὸν ἢ πρὸς τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Γ. Σ. Κυκαρίσσην, συμβολαιογράφον.

Τὰ πεμπόμενα χειρόγραφα δημοσιεύμενα καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Ι. Ε. ΜΕΣΣΟΔΩΡΑΣ - ΚΑΘΗΚΟΥΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1891.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἡ ἡγεμονία Σοφίας. — Τὸ ἔμιστον έν τῷ κόσμῳ, ὑπὸ Α. Α. Κορνεϊου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. — Περί Ἑκκλησιῶν, κλήρου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου. — Ἐπὶ τῆς λόγῳ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὑπὸ Α. Μανθου. — Ἡ πρὸς τὸ ἄσκησι ἀγάπη ὑπὸ Λουίζου Πλαῦ. — Ἡ ἠρίστη χριστιανική ἀρετή, ποιήμα, ὑπὸ Σακρυῶς Αἰωνιάδος. — Ἡ αἰσθητικὴ έν οὐδεμιᾷ περιπτώσει καὶ ἐπ' οὐδεὶ ὀ λόγῳ ἐπιτρέπεται, ὑπὸ Παναγιώτου Πετροῦ. — Μεγάλη ἑβδομάς. — Ἡ 25 Μαρτίου ὑπὸ τῶν φαιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. — Ἀλληλογραφία.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΣΟΦΙΑ

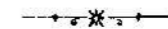
Εὐάρεστον καὶ τὰ μέλλουσι σημαντικῶν γεγονῶς ἀγγέλλομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ πάσης τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἡ Α. Υ. ἡ ἡγεμονία Σοφία, σεπτῆ σύζυγος τῆς Α. Υ. τοῦ Λαυδάρχου ἡμῶν Κωνσταντίνου, κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην τῶν καθῶν τοῦ Κυρίου ὁμολογεῖ καὶ ἀσπάζεται οἰκεία βουλήσει τὴν εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν πίστιν, κατηχηθεῖσα προηγουμένως ἐφ' ἱκανὸν ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανοῦ.

Τὸ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονός τῆς έν πλήρῃ συνειδήσει καὶ συναισθήσει τῶν ἱερῶν καὶ ἔθνικῶν καθηκόντων προελελύσεως τῆς ἡγεμονίδος ἡμῶν Σοφίας εἰς τὴν ὀρθόδοξον, τὴν

ἀροήτως μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους συνδεομένην, πληροῦ δικαίως συγκινήσεως καὶ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου τὴν καρδίαν παντὸς φιλοπατρίδος Ἑλλῆνος. Ἡ ἡγεμονία Σοφία, ἀσπαζομένη τὰ δόγματα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, καθίσταται τελεία ἑλληνίς τὴν θρησκείαν, τὸ φρόνημα, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ ἐνδόξου τούτου ἔθνους, οὐτινος ἔσται, ὡς εὐχόμεθα καὶ πιστεύομεν, ἔνδοξος Βασιλεύσα, ὑπογραμμὸν ἔχουσα έν πᾶσι τὴν σεπτὴν ἡμῶν Ἀνασσαν Ὀλγαν, τὴν ἐφαρμοζουσαν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὰ θεῖα διδάγματα τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ «Αναπλάσις» ἰδιαιτέραν ἐπὶ τῷ γεγονῶτι τούτῳ χάρει χαρᾶν, ὡς διακελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τῆς Α. Υ. τοῦ Λαυδάρχου Κωνσταντίνου καὶ ὑπὸ τὴν τακτικὴν τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Γερμανοῦ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου, οὐ μικρὸν συντελέσαντος έν τῇ ἐξόχῳ καὶ ἔθνικῇ ταύτῃ πράξει διὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ ἐνθέου αὐτοῦ διαγωγῆς καὶ διδασκαλίας, ἡ ἡγεμονία Σοφία καθίσταται ἤδη ὀρθόδοξος ἑλληνίς βασιλομήτωρ.

Τὰ καθ' ἕναστον τῶν πρὸς τοῦτο τελετῶν ἐκδέσσομεν έν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ ΕΝ ΤΩ ΚΟΣΜΩ

ΥΠΟ ΕΡΡΙΚΟΥ ΔΡΥΜΜΟΝΔΟΥ ΜΕΤΕΦΡΑΣΘΗ

ΥΠΟ Δ. ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ, καθηγητού του Πανεπιστημίου κτλ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλ. ἀριθ. 71)

5

Ἐγκώμιον τῆς ἀγάπης

Ἐν τέλει προτίθεμαι νὰ δεῖξω τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ Παῦλος ἐγκωμιάζει τὴν ἀγάπην ὡς τὸ θεσιστον ἀγαθόν. Εἶναι σπουδαῖος ὁ λόγος οὗτος. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ θεσιστον, διότι αὕτη μένει καὶ δὲν παρερρεχεται ὅπως ἄλλα ἀγαθὰ. «Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει» λέγει ὁ Παῦλος, οὐδέποτε παύει. Καὶ ὅπως ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου, οὕτω καὶ τῶν ἀριθμῶν πολλὰ ἄλλα καλὰ, ἀποδεικνύει, ὅτι πάντα ταῦτα παρερροῦνται, ἔχουσι πρόκαιρον ἀξίαν, μόνη δὲ ἡ ἀγάπη μένει ἰσχύουσα αἰωνίως.

«Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει εἴτε δὲ ἐπιπροφητεῖται, καταργηθῆσονται.» Πᾶσα ἰουδαία μήτηρ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οὐδὲν ὑψηλότερον ἠδύνατο νὰ εὐχηθῇ διὰ τὸν υἱὸν τῆς ἢ νὰ γίνῃ προφήτης. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ὁ προφήτης, ὁ διδάσκων τὸν νόμον καὶ ἐλέγχων τοὺς πικροεπομένους, ὁ ψέγων ἀτρομήτως καὶ αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐπιτιμῶν τὸν λαόν, καὶ προλέγων τοῖς μὲν μετανοοῦσι σωτηρίαν, τοῖς δὲ ἐμμένουσι τῇ κακίᾳ ὀλεθρον, ἐθεωροῦτο οὐχὶ κατώτερος τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ἀπὸ αἰώνων δὲν εἶχεν ἀναστῆ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις προφήτης. Πολλοὶ εὐσεβεῖς ἐν τῷ Ἰσραὴλ προσεδόκων, ὅτι πάλιν ἐμελλε νὰ ἀναστῆ μεταξὺ τοῦ λαοῦ προφήτης τις καὶ ὅτι ἐμελλεν ὡς ἄλλοτε νὰ κηρύξῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τῷ λαῷ. Ἐν τούτοις ὁ Παῦλος λέγει αἰ «προφητεῖαι καταργηθήσονται.» Ἡ Γραφή εἶναι πλήρης προφητειῶν ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην πληρωθεῖσαι κατηργήθησαν μετὰ τῆς ἐπελθούσης πληρώσεως τῶν ἐτελεσθῆ ὁ σκοπὸς τῶν. Σήμερον ἔχουσι μόνον ταύτην τὴν σημασίαν ὅτι ἡ πίστις ἐνοσχύθη δι' αὐτῶν.

Ἐπειτα ὁμιλεῖ ὁ Παῦλος περὶ γλωσσῶν χαρισμάτων τινος τότε πολὺ τιμωμένου. «Εἴτε γλώσσαι, παύσονται.» Γνωρίζομεν πάντες ὅτι πολλοὶ αἰῶνας παρήλθον, ἀφ' ὅτων ἐπαύσαν οἱ Χριστιανοὶ νὰ λαλοῦσι γλώσσαις, ὅπως δήποτε καὶ ἂν ἐννοῇ τις τοῦτο τὸ γλώσσαις λαλεῖν τῶν

πρώτων χριστιανῶν ἢ ὡς τὸ χάρισμα τοῦ λαλεῖν ἐν ξέναις γλώσσαις ἢ ὡς τὸ χάρισμα τοῦ ἠμμελεῖν τὸν Θεὸν ἐν ταῖς συνειθροῦσεσι τῶν πιστῶν διὰ γλώσσης πολλὰκις ἀκαταλήπτου ὡς ἐκ τοῦ ὑπερεκχειλίζοντος θερησευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ κατέχοντος τὸν λαλοῦντα. Καὶ ἂν δὲ τὸ λαλεῖν γλώσσαις ἐν συνήθει ἐννοῖα ἠθέλομεν ἐκλάβει, ὑπερ ὁ Παῦλος δὲν ἐνδεῖ βεβαίως, δὲν παύουσι γλώσσαι νὰ λαλοῦνται; Ποῦ εἶναι αἱ γλώσσαι πολλῶν ἀρχαίων ἐθνῶν; Ποῦ εἶναι ἡ ἑβραϊκὴ γλώσσα, ἡ γλώσσα τοῦ Ἰσραὴλ; Ποῦ εἶναι ἡ λατινικὴ, ἡ γλώσσα τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Παύλου τοῦ κόσμου δεσπόζοντος λαοῦ; Παρήλθον πρὸ καιροῦ. Ἡ ἀρχαία τῶν Ἰνδῶν γλώσσα ἐξέλιπε. Τῆς γλώσσης τῆς Οὐαλλίας, τῆς Ἰταλιανίδας, τῆς ὀρεινῆς Σκωτίας μόλις ἔχρησθησαν.

Ἄλλ' ὁ Παῦλος χωρεῖ περαιτέρω καὶ λέγει «εἴτε γυνῶσις, καταργηθήσεται, καὶ αὕτη ἡ σοφία ἔχει τέλος. Ποῦ εἶναι ἡ σοφία τῶν ἀρχαίων; Ἐλησημονήθη. Μαθητὴς μικρὸς σχολείου γνωρίζει σήμερον πλείονα ἢ ὁ Νεῦτων· αἱ ἰδέαι του κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπρηχαιώθησαν. Διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς χθὲς ὡς πλέον ἀχρηστοῦ ἀνάπτομεν σήμερον τὸ πῶς. Τὸ περιεχόμενον τῆς δὲν ἔχει πλέον σημασίαν. Μοχαίαις ἐκδόσεις περιφρήμων ἐγκυκλοπαιδείων ἀγοράζει τις ἀντὶ ἐλαχίστου τιμηματος ἢ ἀξίας τῶν παρήλθον. Αἱ παλαιαὶ ταχυδρομικαὶ ἐπιμαχίαι παρηγοσιώθησαν διὰ τοῦ ἀτμοῦ, καὶ ἐν τούτοις προὔχωρήσαμεν τοσοῦτον, ὥστε ὁ ἠλεκτρισμὸς ἀπαιεῖ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐφευρέσεων νὰ ἴδῃ εἰς ἀχρηστοῦ τὸν ἀτμόν, ἀντικαθιστῶν αὐτόν. Ὁ Ὀυῆλλιμ Τύμσον, μία τῶν μεγίστων ἐπιστημονικῶν ἐπισημοτήτων ἐν τῷ κλάδῳ του, ἔλεγεν ἐσχάτως «ἡ ἀτμομηχανὴ ἀπρηχαιώθη». Πᾶσα γυνῶσις, πᾶσαι αἱ ἐφευρέσεις καταργοῦνται. Σχεδὸν ἐν παντὶ μεγάλῳ μηχανουργεῖῳ δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς γωνίαν τινὰ ἐρριμμένην πληθὺν σιδηρῶν, τροχῶν, μοχλῶν καὶ ἄλλων περιττῶν πλέον ἐργαλείων τεθραυσμένων καὶ ἐσκαρνωμένων. Πρὸ εἰκοσιν ἔτων τὰ πράγματα ταῦτα ἦσαν τὸ σέμνωμα μιᾶς πόλεως. Πολλοὶ συνίτρεχον πανταχόθεν τῆς Ἀγγλίας, ἵνα ἴδωσι τὴν περιφρημον μηχανήν. Σήμερον εἶναι περιττὴ πλέον, αἱ ἡμέραι τῆς παρήλθον. Πᾶσα ἐν γένει ἡ πολυθρόνητος ἐπιστήμη ἡμῶν, ἡ σοφία ὀλοκλήρου αἰῶνος, ταχέως θὰ ἀπαρχαιωθῇ. Ἄν εἶναι πολλὸς χρόνος, ὅτε ὁ Σίμσον ἡ ἀνακαλύψας τὸ χλωροφόρμιον ἦτο ὁ ἐπισημότετος ἀνὴρ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου. Τὸν διίδωχον καὶ ἐγγυονον αὐτοῦ, τὸν καθηγητὴν Σίμσονα, ἠρώτησε πρὸ μικροῦ ὁ βιβλιοθηκάρχος τῆς βιβλιοθήκης, τίνα ἐργασίδιον τοῦ κλάδου του πρέπει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ νὰ τεθῶσιν εἰς τὰ ἔχρηστα γραφία; «Πάντα τὰ ἐργασίδια,

ἀπηνήσεν, ἵτινα εἶναι ἀρχαιότερα τῶν δέκα ἔτων. Ὁ Σίμσον ἦτο πρὸ ὀλίγων ἔτων ἢ μεγάλη ἐπιστημονικὴ ἐπισημοτής, ἤρχοντο δὲ πανταχόθεν τοῦ κόσμου, ἵνα ζητήσωσι τὴν γνώμην του, καὶ ὅμως σήμερον πᾶσα ἡ λατινικὴ φιλολογία τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐλησημονήθη σχεδόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις κλάδοις τῆς ἐπιστήμης. «Ἡ γυνῶσις εἶναι ἐκ μέρους, ἢ γυνῶσις καταργεῖται.»

Ἄνασθὲ τι νὰ μοι ὀνομάσητε, τὸ ὅποιον νὰ ἔχη διαρκὴ ἀξίαν; Ἐπιφύκει πολλά, εἰς τὰ ὅποια ὁ ἀνθρώπος συνειθίζοντο νὰ δίδωσιν ἀξίαν, πράγματα, ἵτινα ὁ Παῦλος δὲν ἀναφέρει παντάπασι. Χρήματα, κτήματα, μέγα ὄνομα δὲν μνημονεύει διόλου. Ἄναφέρει μόνον τοιαῦτα, εἰς τὰ ὅποια οἱ σπουδαιώτατοι τῶν τότε ἀνδρῶν ἀπέδιδον μερίστην σημασίαν, τὰ ὅποια πάντα θεωρεῖ κατώτερα τῆς ἀγάπης. Ἄν περιφρονεῖ μὲν αὐτὰ, ἀλλὰ λέγει ὅτι καταργηθήσονται. Ὅ,τι ἀνέφερον, ἦσαν πολυσημῆματα ἀγαθὰ, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἔριστον ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐπιφύκει ἄλλα πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ, τὰ ὅποια οἱ φαντατικοὶ χριστιανοὶ πασῶν τῶν ἐποχῶν ἀποροῦσιν ὡς κακὰ, ἂν καὶ καθ' ἑαυτὰ εἶνε ἀδιάφορα. Ὁ γνήσιος χριστιανισμὸς δὲν καταδικάζει αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, ἀλλὰ τὰ θεωρεῖ ὡς μάταια, δηλ. ὡς παρεχόμενα, οὐχὶ δὲ μόνιμα ἀγαθὰ. Αὕτη εἶναι ἡ ἐννοια τῶν χωρίων τούτων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁ Ἰωάννης δὲν λέγει περὶ τοῦ κόσμου ὅτι εἶναι καθ' ἑαυτὸν κακός, ἀλλ' ὅτι παρερρεχεται. Ἐπιφύκει πολὺ τὸ φαντασίον καὶ ὄρατον ἐν τῷ κόσμῳ, πολὺ τὸ ἐλαθὸν ἡμῶν καὶ ἀρέσκον, ἀλλὰ παρερρεχεται. Πάντα τὰ γήινα τὰ ὅποια τέθρουσιν ἡμᾶς καὶ ἐξωραϊζοῦσι τὸν βίον ἡμῶν, ἔχουσι βραχυτάτην διάρκειαν. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον λέγει ἡ Γραφή «Μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ». Πάντα ταῦτα δὲν εἶναι ἄξια, ἵνα ἡ ἀθάνατος ψυχὴ προσκολληθῇ εἰς αὐτὰ. Ἡ ἀθάνατος ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην πρὸς τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀθανάτου τιμῆς καὶ αἰωνίου. Τρία δὲ τιμὰ ὑπάρχουσιν, ἵτινα δὲν καταργοῦνται, ἵταν πάντα τὰ ἄλλα καταργηθῶσι «ἄνυ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα μεῖζον δὲ τούτων ἡ ἀγάπη».

Τινὲς νομίζουσιν, ὅτι καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων δύο θὰ παύσωσιν, ὅτι ἡ πίστις θὰ γίνῃ θεωρία, ἢ δὲ ἐλπίς πλήρωσις. Ὁ Παῦλος δὲν λέγει τοῦτο. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς μελλούσης ζωῆς γνωρίζομεν πολὺ ὀλίγα, ἐν μόνον γνωρίζομεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἡ ἀγάπη θὰ διαρκέσῃ ἐν τῇ μελλούσῃ ἐκείνῃ ζωῇ καὶ ὅτι δὲν θὰ παύσῃ οὐδ' ἐκεῖ. Διότι ὁ Θεὸς, ὁ αἰώνιος Θεός, εἶναι ἀγάπη. Διὰ ταῦτα ἐργασίσατε τὸ αἰώνιον τοῦτο ἀγαθόν, τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὅποιον βεβαίως θὰ διαρκέσῃ αἰωνίως, τὸ μόνον νόμισμα, τὸ ὅποιον θὰ ἔχη ἰσχὺν ἐν τῇ

αἰωνιότητι, καὶ ὅταν πάντα τὰ ἄλλα νομίσματα πάντων τῶν λαῶν οὐδεμίαν θὰ ἔχωσιν ἀξίαν. Τὰ πράγματα πρέπει κατὰ τὴν ἀξίαν των νὰ τιμῶνται. Διὰ ταῦτα ἔπρεπε πρὸ πάντων εἰς τοῦτο νὰ τείνωμεν, τ.ε. νὰ ἐννοήσωμεν βαθέως τὰς ἐιδότητας καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ἀγάπης, τὴν ὅποιαν τοσοῦτον ἠμμελεῖ ὁ Παῦλος.

Ἡ ἀγάπη, λέγει, δὲν καταργεῖται. Παρατηρήσατέ ποτε, πῶς ὁ Ἰωάννης συνδέει ἀγάπην καὶ πίστιν μετὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς; Πολλοὶ ἀγνοοῦσιν οὐδὲ προσέσχον ποτὲ εἰς τοῦτο. Ὁ Ἰωάννης ἐνοῖ στενότερα ἀγάπην καὶ πίστιν. Δι' αὐτὸν ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ πιστεύειν εἰς τὸν Θεὸν εἶναι τὸ αὐτό. Ὁ ἀγαπῶν ἢ πιστεύων εἰς τὸν Θεὸν—ἡ πίστις εἶναι ἡ ὁδὸς εἰς τὴν ἀγάπην, ὡς εἶδομεν ἄλλοτε, — ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Τὸ Ἐὐαγγέλιον ὑπόσχεται λοιπὸν ἡμῖν ζωὴν. Τοῦτο πρέπει καλῶς νὰ σημειωθῇ. Θέλετε νὰ κερδίσητε τοὺς ἀνθρώπους ὑπὲρ Χριστοῦ, κηρύξτε αὐτοῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα φέρῃ τοῖς ἀνθρώποις πλουσιωτέραν τινὰ ζωὴν, πλουσιωτέραν ὡς πρὸς τὴν ἀγάπην, ἐν ἣ ἔγκειται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, ὅτι δὲν ἐκπνέει μόνον αὐτοὺς εὐδαιμόνας νὰ καταστήσῃ, ἀλλὰ δι' αὐτῶν νὰ ἐξαπλώσῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν εὐδαιμονίαν, ἐμπνέων τοῖς μαθηταῖς του τὸ κλεος καὶ τὸν οἶκτον ὑπὲρ πάντων τῶν πασχόντων. Τότε τὸ Ἐὐαγγέλιον δύναται νὰ κυριεύσῃ ὀλοκλήρου τὸν ἀνθρώπον. Ὁ Χριστὸς ἐφίρειν εἰς τὸν κόσμον τὴν ζωὴν, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀνακαίνισιν. Τοιοῦτο κήρυγμα κερδίζει τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Μόνον τοιαύτη ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, ὡς εἶκομεν κατὰ Θεοῦ καὶ τέκνον τοῦ Θεοῦ, δύναται νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ κόσμου καὶ ἀντικαταστήσῃ αὐτήν.

Ἡ τελεία ἀγάπη εἶναι τελεία ζωὴ, αἰωνίως δὲ ἀγαπᾷ σημαίνει αἰωνίως ζῆν. Διὰ τὴν ἀγάπην ἀγαπᾷμεν τὴν ζωὴν ταύτην; Ἄν εἶναι, διότι ἀγαπᾷμεν καὶ ἀγαπώμεθα; Ἐάν ὑποθέσωμεν, ὅτι τις δὲν ἀγαπᾷ οὐδένα ἐν τῷ βίῳ, πέποιθε δὲ ὅτι οὐδεὶς ἀγαπᾷ αὐτόν, θὰ ἠθέλεν οὕτως νὰ ζῆ πλέον, ἢ θὰ εἶχεν ἢ ζωὴν πλέον δι' αὐτὸν εὐχάριστον τι; Ὅ,τι συνδέει ἡμᾶς πρὸς τὸν βίον τοῦτον εἶναι ἡ προσκόλλησις τῆς καρδίας μας εἰς ὄρισμένα πρόσωπα καὶ πράγματα. Ἡ ζωὴ λοιπὸν εἶναι κατ' οὐσίαν ἀγάπη. Ἀνθρώπος, δι' ὃν πάντες οἱ θεομοὶ τῆς ἀγάπης οἱ συνδέοντες τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτω διεροχθήθησαν, δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ σύρῃ τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ ζωὴν ἐνταῦθα, δυσκόλως θὰ ἐκπεμάκρυνεν ἀπὸ τῆς διανοίας του καὶ αὐτὴν τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοκτονίας. Ὅταν οὐδένα ἀγαπᾷμεν καὶ παρ' οὐδανὸς ἀγαπώμεθα, πρὸς τί νὰ ζῶμεν; Κατ' ἀνάλογον τρόπον μετέχομεν τῆς αἰωνίου ζωῆς ἤδη ἀπὸ τῆς παρουσίας, ἵταν ἀγαπᾷμεν τὸν αἰώνιον

Θεόν, ὅστις εἶναι τὸ τέλειον καὶ αἰώνιον ἀγαθόν. Ὁ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν εἴη ἡδὴ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Ἐπειτα συνίσταται ἡ αἰώνιος ζωὴ κατὰ τὸν Ἰωάννην ἐν τούτῳ, ἵνα γενώσκωσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι κατ' αὐτὸν ἡ ἀγάπη. Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ λόγοι εἶναι οἱ ἔξης: αὐτὴ ἐστὶν ἡ ζωὴ ἵνα γενώσκωσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἐπέστειλας. Γινώσκουν τὸν Θεὸν σημαίνει πάλιν ἐνταῦθα κατὰ τὸν Ἰωάννην εἶναι τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη, ἡ αἰώνιος αἴτια ζωὴ εἶναι ἡ ζωὴ τῆς ἀγάπης. «Ἡ ἀγάπη οὐκ ἐκπίπτει», δὲν πᾶναι, καὶ ἡ ζωὴ, ἐφ' ὅσον ἡ ἀγάπη ἐμπνέει αὐτήν, δὲν πᾶναι. Αὕτη εἶναι ἡ σοφία, τὴν ὑπόστασιν διδάσκει ὁ Παῦλος, οὗτος εἶναι ὁ λόγος, δι' ὃν ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ ἕρως τὸν ἐν τῷ κόσμῳ, διότι διαρκεῖ αἰώνως, διότι «οὐκ ἐκπίπτει», διότι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της εἶναι ἐν μετὰ τῆς αἰώνιου ζωῆς. Τὴν αἰώνιον δὲ ταύτην ζωὴν πρέπει ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ ζῶμεν, οὐχὶ δὲ ἀπλῶς νὰ προσδοκῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι, ὅταν ἀποθάνωμεν. Θάνατος εἶναι ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης. Δὲν εἶναι ἀληθῶς ἐκεῖνος, ὅστις καθ' ἕνα πάντα τὸν βίον οὐτε ἠγάπησε τοὺς ἄλλους οὐτε ἠγαπήθη ὑπ' αὐτῶν. Πᾶσαι τὴν μεγίστην πτωχείαν ὃ μὴ ἔχον τὸν πλοῦτον τῆς ἀγάπης. Ἡ κόλασις αὐτῆ εἶναι ἡ ζωὴ ἄνευ ἀγάπης, λελυτρωμένος καὶ σεσωσμένος εἶναι ὁ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἀγαπώμενος ὑπ' αὐτῶν. Ταύτην τὴν ἐννοίαν ἔχουσιν οἱ λόγοι τοῦ Ἰωάννου «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ».

Μίαν τελευταίαν ἀκόμη λέξι. Σὺς δίδω τὴν ἔξης συμβουλὴν: Ἀποφασίζετε ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἕκαστος τῆς ἐβδόμαδος νὰ ἀναγινώσκητε τὸ 1^ο τοῦτο κεφάλαιον τῆς Α'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. Ὡς ἔχετε ἀνυπολόγιστον πνευματικὸν κέρδος. Γνωρίζω τινὰ, ὅστις ἐπραξεν τοῦτο, καὶ ἐκτοτε μετεβλήθη τελείως ὁ βίος του. Ἀρχίζετε ἀναγινώσκοντες πρὸ πάντων τοὺς λόγους, τοὺς περιγράφοντας τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγάπης. «Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη οὐ περιφρονεῖται, οὐ φυσιοῦται, οὐδὲ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ πάντα στέργει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐπιτίθει, πάντα ὑπομένει. Ταῦτα εἶναι πολὺτιμι καὶ ἕξια ἵνα πληρωθῆ ὁ βίος ἡμῶν ὑπ' αὐτῶν. Τότε θὰ ζήτε ἡδὴ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πρὸς μελέτην καὶ προσοικειώσιν αὐτῶν εἶναι ἕξιον νὰ ἀφιερῶσμεν μέρος τοῦ χρόνου ἡμῶν. Κοιμώμενος τις ἢ ἀδρανῶν οὐδὲν κατορθοῖ καὶ χριστιανὸς γνήσιος ἵνα γίνῃ τις, δεῖον νὰ ἐργασθῆ,

νὰ σκεφθῆ, νὰ μελετήσῃ, νὰ ἐσκηθῆ. Πᾶσα πρόοδος ὑπὸ οὐρανῷ ποτε ὕψιν, σωματικῇ ἢ πνευματικῇ, ἀπαιτεῖ προπαρασκευῆν, ἐπιμέλειαν, ἔργον. Ἔστω τὸ ἕρως ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ τέρας καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ βίου ἡμῶν. Ἀποβλέψατε εἰς τὸν βίον σας. Δὲν εὐρίσκετε, ὅτι αἱ σιγμαιί, καθ' ἕνα εἰργάσθητε πραγματικῶς, εἶναι ἐκεῖναι, καθ' ἕνα εἰργάσθητε ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀγάπης; Ἐὰν ἐξετάσῃτε τὸ παρελθόν σας, λάμπονται ὑπερῶν πεισῶν τῶν ματαίων καὶ προσκαίρων τῶν φεσῶν ἡμῶν αἱ ὥραι ἐκεῖναι, ἐν αἷς ἐδείξατε ἀγάπην εἰς τοὺς ἄλλους. Ἰσως ἐξωτερικῶς ἐξελιχόμενα αἱ πράξεις σας αὐταὶ δὲν ὑπῆρξαν πολυσημίμων καὶ ὅμως αἱ σιγμαιί αὐταὶ ὑπῆρξαν σιγμαιί αἰώνιου ζωῆς. Ἐν τῷ βίῳ μου καὶ ταῖς μελέταις μου εἶδον πᾶν τὸ μέγα καὶ ἔξοχον, ὅπερ ὁ Θεὸς ἐπέλευσεν, ἐρεθίσθη πεισῶν τῶν τῶν φεσῶν, ἔς ἐν τῇ ἀγαθότητι αὐτοῦ ὁ Θεὸς παρέσχε τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅμως ἐὰν στρέψω τὸ ὄμμα μου πρὸς τὰ ἄπιστα, μοι μένουσιν ἐκ τῶν τούτων διαφροναςάντων ἔσων μόνον τέσσαρες ἢ πέντε περιπτώσεις, ἐν αἷς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐν ἀσθενεῖ μέτρον εἶναι ἀγάπης ἡδονῆς νὰ πράξωτε ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Ταῦτα μόνον ἐπιτίθει τὸ ματαίου τούτου κόσμου. Πᾶντα τὰ ἄλλα παρέρχονται. Πᾶντα τὰ ἄλλα ἔχουσι μόνον πρόσκαιρον ἀξίαν. Μόνον ὅτι ἡ ἀγάπη δημιουργεῖ, ἕτι πράττει τις εἰς ἀγάπης ἐν ἔργοις πάντων, αὐτὸ μένει.

Ἐν τῷ Ἐὐαγγελίῳ τοῦ Ματθαίου δίδεται εἰκὼν τῆς μελλούσης κρίσεως, καθ' ἣν ὁ Κρίνον καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης χωρεῖται τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Ἐκεῖνο δὲ καθ' ὃ κρίνονται ὡς ἄνθρωποι δὲν εἶναι «τὴ ἐπίστασις», ἀλλὰ «ἐδείξας ἀγάπην» ἢ «τὴ τελειὰ κρίσις συνιμίζετα καὶ ἀποκρισθήσεται οὐχὶ κατὰ δόγματα, ἀλλὰ ἐκδοξάσμεν ἄλλα κατὰ τὴν ἀγάπην. Ἐἰς τὴν πλάστην δὲν τίθενται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἱ δοξασίαι μας, ἀλλ' ἡ ἀγάπη ἡμῶν! Δὲν ἐφαρτάται ἡ τύχη ἡμῶν ἐκ τοῦ τί κατορθώσαμεν, τί συνέζητήσαμεν, τί ἐξητάσαμεν καὶ ἐδοξάσαμεν, ἀλλὰ θὰ ἐρωτηθῶμεν «Πῶς ἐξεπλήρωσας τὸ καθήκον τῆς φιλανθρωπίας, ὁσείης ἢ δυστυχία ἐγένετο γνωστὴ σοι;» Ὡς ἐπισημασμένον οὐχὶ ἀπλῶς δι' ὅσα οὐχὶ ὀρθῶς ἐπράξαμεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσα παρελείψαμεν νὰ πράξωμεν πρὸς ἀνικνούμεν τῶν πασχόντων. Καὶ πάλιν δικαίως διδοῖ τὸ νὰ εἴη τις βίον ἐργαστοῦ, ἀπαθῆς πρὸς τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων, εἶναι ἀντικρὸς ἄγνοιας τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἔσων ἡμῶν, ὅτι ἐν πάσαις ταῖς σκέψεσιν ἡμῶν οὐδεμία πικρὰ αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἐρεσθεῖσα ἰδέα ἐνυπῆρξεν ἐν καιρῷ τῷ βίῳ ἡμῶν, οὐδεμία πικρὰ ἐκ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ὑπερερεσθεῖσα, ὅτι οὐδέποτε πνευματικῶς μετ' αὐτοῦ ἤμεθα ἡνω-

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΚΛΗΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Φιδιάτιδος καὶ Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος Π. Εὐταξίας καλὰ καὶ ἀξιόλογα μετὰ πολλῆς πειστικότητος καὶ λόγου δυνάμεως καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ὡμίλησε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 19ης Μαρτίου ἐν τῇ Βουλῇ, συζητουμένου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ἐργασίου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, περὶ τῆς ἐκκλησίας, τοῦ κλήρου, καὶ τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καταδείξας διὰ σπουδαίων ἐπιχειρημάτων τὴν κατεπεύρουσαν ἀνάγκην τῆς ἀνορθώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἵνα φέλωμεν ἡ ἐκκλησία, ὁ κλῆρος καὶ ἡ θεολογικὴ σχολὴ νὰ ἐνασπώσῃ τὴν εὐεργετικὴν καὶ μεγάλην αὐτῶν ἀποστολὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωσίᾳ, καὶ νὰ ἀνερεθῆ δι' αὐτῶν τὸ σπουδαιότατον πρόβλημα κατὰ τοῦ δέματος τοῦ ἐγκλήματος. — Εἰς τὰς ὀρθὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Εὐταξία ὀφείλεται ἡ ἀναγραφὴ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν 25,000 δρ. διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν χρεουσῶν ἀρχιεπισκοπῶν, καὶ ἑτέρου ποσοῦ διὰ τὰ ὀδοιπορικὰ τῶν Ἱεροκηρῶν.

Χαίρομεν σφόδρα ὅτι κατὰ τὴν παρούσαν σύνοδον τῆς Βουλῆς δύο εὐπαίδευτοι βουλευταί, ὁ κ. Κυρ. Μυρομηχάλης καὶ ὁ κ. Ἀθαν. Εὐταξίας, ἀπέλαβον τὴν ὑποστήριξιν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν ἀξιολόγων αὐτῶν ἀγορευσέων. Ἡ Ἐκκλησία χάριν οὐ μικρῶν ὁμολογῆ εἰς τὰ δύο αὐτῆς πιστὰ καὶ ἀγαπητὰ τέκνα. — Ἡ θεολογικὴ σχολὴ ἐκαιοποιήθη σπουδαίως διὰ τῶν δικαίων καὶ ἀληθῶν παραστάσεων καὶ τῶν ἐνθρημῶν ἐκδηλώσεων τοῦ κ. Εὐταξία. — Ἀποδέχθη, ὅτι ἐνεκα, ἐλλείψεως χώρου δὲν δύναμεθα νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν τὴν ἀξίαν ἀναγνώσεως ἀγόρευσιν τοῦ κ. Εὐταξία. τὴν δημοσιεύθησαν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» τῆς 22 Μαρτίου (ἀριθ. 61), ἣν θερμοῶς συνισθόμεν τοῖς περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ θεολογικὰ ἀσχολουμένοις καὶ ἐνδιαφερομένοις ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τοῦ ἔθνους.

(*) Σημ. Α. Ὁ ὢν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγάπην ἀληθῶς τὸν Χριστὸν, πιστεύει εἰς αὐτὸν ἅρα παραδέχεται καὶ πιστεύει καὶ ἐκτελεῖ καὶ πάσας τὰς θέλας αὐτοῦ ἐντολάς, πιστεύει εἰς πάσας τὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τότε πίστις καὶ ἀγάπη ἀναδύονται, ἀποτελοῦσαι τὸ πλήρωμα τῆς θεοκειίας. Τότε ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄντως ἐσθλός.

ΟΙ ΕΠΤΑ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν Εὐαγγελιστῶν σταυρούμενος ὁ Κύριος ἐπέκεινται ἠνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ στόμα, εἰπὼν τοὺς ἑξῆς λόγους :

« Πάτερ, ἴφες αὐτοῖς ὄφρα οἴδασιν τί ποιοῦσιν. »

« Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. »

« Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου. — Ἴδου ἡ μήτηρ σου. »

« Θεέ μου ! Θεέ μου ! ἵνα τί με ἐγκατέλιπες ; »

« Διψῶ. »

« Τετέλεσται. »

« Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμα μου. »

Ἐπειδὴ μελετήσωμεν τοὺς λόγους τούτους ἰδίᾳ ἕκαστον, ὅπως ἰδῶμεν ἐν αὐτοῖς τὸ πέλμα τῆς θείας ἀγάπης καὶ ἀγαπήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν Ἐσταυρωμένον.

1) « Πάτερ ἴφες αὐτοῖς ὄφρα οἴδασιν τί ποιοῦσιν. »

Καταδικασθεὶς ὡς κακοῦργος εἰς τὸν ἀτιμότερον θάνατον ὑπὸ τῶν πνευματικῶν καὶ κοσμικῶν ἀρχόντων τῆς πατρὸς του ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προσηλώθη εἰς τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ ὑπὸ τῶν ἀργίων ἑσπέρων στρατιωτῶν. Ὑπομένει τὰ πάντα ἐν σιγῇ καὶ ἔρχεται εἰς τὴν σφαγὴν ὡς ἄδικος κακοῦργος. Ἐπὶ τέλους ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἄλλ' ἔφα ἵνα ἀναφερθῇ εἰς τὴν θεῖαν δικαιοσύνην κατὰ τῶν κατηγορῶν καὶ σταυρωτῶν αὐτοῦ ; ἵνα ἐπικαλεσθῇ τὸ δίκαιον διὰ τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ ; ἵνα ζητήσῃ καταφύγιον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ Πατρὸς ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπίνης σκληρότητας καὶ ἀγνωμοσύνης ; Ἄλλ' οὐχί ἔδεν ἀκούει τὴν σιγὴν πρὸς ὑπεράσπισιν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τῶν ἐχθρῶν του ! Τίς λοιπὸν εἶνε ὁ ἔνδοξος αὐτός, ὅστις ὄχι μόνον σιγῇ καὶ ὑπομένει χωρὶς νὰ ζητῇ ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ καὶ κηρύττει σταυρούμενος τὴν ὑψίστην ἀγάπην, ἐπικαλούμενος τὴν ἄφεσιν τῶν φονεῶν του ; Ἄν εἶνε ὁ τοιοῦτος θνητός ; εἰς θνητοῦ καρδίαν ἔδεν ἦτο δυνατόν νὰ γεννηθῇ αἰσθημα τοιαύτης ἀγάπης. Εἶνε Θεός, καὶ Θεὸς τῆς ἀγάπης.

2) « Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. »

Μελετῶν τις τὸν βίον τοῦ Σωτῆρος μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ πῶς ταπεινοῦται πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὧν ὁ πτωχότερος, ὁ εὐτελέστερος καὶ ὁ μᾶλλον καταπεφρονημένος προσέρχεται πρὸς αὐτὸν ἀφόβως. Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς τοιαύτης ταπεινότητος τηρεῖ ἀπέναντι

ὄλων ἀνέκφραστον μεγαλεῖον, ὅπως ἀναγκάζῃ τοὺς πάντας μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ νὰ λέγῳσιν « εἶνε ὁ Κύριος ! » Ἡ ἔξοχος αὐτῆ μεγαλειότης ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων ἐν τῷ δευτέρῳ τούτῳ λόγῳ, ὅν ἐκφράζει ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Οἱ δύο κακοῦργοι οἱ σταυρούμενοι ἕκαστος ἀνοίγουσι τὰ σπλάγχνα τῆς φιλευσπλαχίας του ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκληρῆς ἀγωνίας, ἐν ἧ αὐτοὺς διατελεῖ. Ἄλλ' ἄρ' ἔτερον λαλεῖ ὡς Κύριος, ὅστις διαθέτει τὰ ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου. « Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. » Ἐὰν τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ἔδωκεν εἰς ἕνα κακοῦργον, ἔδεν ἠθέλωμεν ἔχει πεποιθήσῃν εἰς τοιοῦτον Σωτῆρα, ἔδεν ἠθέλωμεν ἀγαπήσῃν αὐτόν, ἔδεν ἠθέλωμεν καταφύγει εἰς αὐτόν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν συμφορῶν τοῦ βίου ; Ὅταν ἡ συνειδήσις μας ἐλέγχῃ, ὅταν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγωνίας τοῦ θανάτου μας ὑποβέλλῃ καταλόγον τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἀδικιῶν μας, δυνάμεθα νὰ ἀπαυτῶμεν εἰς αὐτόν, ὅτι ἐὰν ὁ κακοῦργος εἶνε χεῖρον, ἐὰν ὁ Κύριος τῷ ἠνοιξῇ τὸν παράδεισον, ἔδεν ὑπέρχῃ ἀνθρώπος, ὅσον ἁμαρτωλὸς καὶ ἄν ἦνε, εἰς ὃν ἀπαγορεύεται ἡ μετάνοια. Ὁ Κύριος ἠθέλησε διὰ τῆς πράξεως ταύτης νὰ δειξῇ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὅτι ἡ καρτοδύναμις αὐτοῦ χάρις δύναται νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ οὐρανοῦ εἰς πάντα ἔνοχον, καὶ ὅτι ἐν τινος ἔδεν θέλωσι νὰ δεχθῶσιν ἐν ταπεινότητι τὴν δωρηθεῖσαν συγγνώμην εἰς τὸν ληστήν, τὸ πταίσμα ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτούς.

3) « Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου. — Ἴδου ἡ μήτηρ σου. »

Πτωχὰ γυναικίς, αἱ ἰδοῦσαι νεκρὸν προσφιλὲς τέκνον, ποία ὀδύνη δὲν ἐσπάραξε τὴν καρδίαν σου ! Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ Μαρία σὺς προσβάλλει σήμερον τὸν θάνατον τοῦ μοιρογενοῦς υἱοῦ της, δι' ὃν ἡμοφραία διαπερῆ τὴν καρδίαν της. Ἄλλὰ τίς καὶ ποῖος ὁ υἱός σου ὁ κρεμνόμενος ὡς κακοῦργος ; Ἀναπολεῖ ἡ μήτηρ τὸν εὐαγγελισμὸν τοῦ Γαβριὴλ τὴν ὑπὸ βλασ ἐκτάκτους περιστάσεις γεννησὶν τοῦ υἱοῦ της τὸς ἡμῶν τῶν ποιμένων καὶ τὰ μελωδικὰ ἔξοχα τῆς οὐρανοῦ στρατιῆς τῶν ἀγγέλων τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀστέρου καὶ τὴν προσέλευσιν τῶν ἀνατολικῶν βασιλέων πᾶν ἕτερον συνίβη ἔκτοτε, καὶ παραβιάζει τοῦτο πρὸς τὸ νῦν συμβαίνον. Ἦδὴ κρεμνεται ἐπὶ ξύλου Ἐκείνος, ὃν ἡ μήτηρ του ἔμαθε νὰ ἀναγνωρίξῃ ὡς Κύριον καὶ Σωτῆρά της. Ἐπιβουλεύει ὡς μάχαιρα διαπερῆ τὴν καρδίαν της. Ἄν δύναται οὐδὲ νὰ τὸν παραμυθῆσῃ, οὐδὲ νὰ τὸν βοηθήσῃ, οὐδὲ νὰ γλυκύνῃ τὰς βασάνους του τὴν μητρικὴν της ἀγάπην ἔδεν δύναται ἄλλως νὰ ἐκδηλώσῃ, εἰ μὴ μένουσα σιωπηλὴ καὶ θαυματοῦσα κατὰ τὸν Σταυρόν. Καὶ ἔ-

δοὸ ὁ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ προσηλωμένος Ἰησὺς ἀπὸ τὴν νὰ ζητῇ παραμυθίαν δι' ἑαυτοῦ, παραμυθίαν καὶ ἐνθαρρύνει τὴν μητέρα. Ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ ὄφρα ὑπερ ποτε βλέπει ὅτι οὐκ ἔστι δεικνύον ἡ νὰ, ἀλλὰ δεικνύον ἡ νὰ. Ἡ Θεοτόκος βεβαίως εἶνε μεγάλη ἐν τῇ ὀδύνη αὐτῆς καὶ τῇ μητρικῇ ἀγάπῃ ἄλλ' ὁ Ἰησὺς εἶνε ἀπείρωτος μεγαλειότερος ἐν τῇ ὀδύνη τοῦ σώματος κόσμου ἀγάπῃ. Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἔφρασε νὰ ἀπορροφηθῇ ὑπὸ βλασ διαφόρων σκέψεων ἢ ἐκείνων, αἵτινες ἀναφέροντο εἰς τὸ κοσμικὸν καὶ πρόσκαιρον μέλλον τῆς μητρὸς του. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ὀδύνης ἐπραγματοποιεῖ τὴν σιγήν ταύτην τὴν συνδιαλλαγήν καὶ τὴν σωτηρίαν δλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διεξέρων ἀγάπην δεινὴν τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου, τοῦ φωτός κατὰ τοῦ σκοτός ἄλλὰ καὶ ἔδεν ἐγκαταλείπει τὴν μητέρα του παραδίδοι αὐτὴν εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἀγαπήτοῦ του μαθητοῦ, διδάσκου ἡμῶν καὶ διὰ τοῦτου ὁποῖον πρέπει νὰ ἐνοοῦμεν τὴν ἀληθῆ καὶ εὐκαρινὴν φιλίαν, ὁποῖον τὸ σέβας πρὸς τὴν μητέρα.

4) « Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες ; »

Ὁ πρῶτος λόγος τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἦτο λόγος ὑπερτάτου καὶ εὐσπλάγχχνου ὄντου ἀπολογουμένου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑπερ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ αἰτουῦνος τὴν ἄφεσιν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μεγάλης θυσίας. Ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ παρίσταται εἰς ἡμᾶς ὡς ὁ ὑπερτάτος Βασιλεὺς, οὐκ εἶνε ἡ δύναμις ἐξασκεῖται ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν εἶνε ἐπιθετικῶς εἰς τὴν χλεύην καὶ τὴν ἀτίμωσιν. Ὁ τρίτος αὐτοῦ λόγος, λόγος υἱοῦ καὶ φίλου, ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς πληρέστατα τὸν Ἰῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἐν τούτῳ τῷ τετάρτῳ βλέπομεν αὐτόν καταβεβλημένον ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ὀδύνης καὶ τῶν βασάνων, περιίλυτον μέχρι θανάτου, ἀπλοῦν θνητόν. Σταυρούμενος ὁ Ἰησοῦς δὲν παρίσταται ὡς ἦρος ἀδάμαστος, ὡς ψυχὴ σιδηρῆ ὑποφέρουσα τὰ κακὰ μετ' ἀλαξοδικῆς ἡρωϊκίας. Οὐχί ! αἰσθάνεται τὰτα βαθέως ὅπως πᾶς ἄνθρωπος. Ἡ ὀδύνη, ἡ χλεύη, ἡ ὕβρις συντρύβουσιν ἀληθῶς τὴν καρδίαν του καὶ ἡ ψυχὴ του πᾶσχει, ὅπως καὶ τὸ σῶμά του. Παραπονεῖται, λυπεῖται καὶ μετ' ἐπιλήξεως ἐρωτᾷ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν ὁ Θεός. Ἄν τοιαῦτα πλέον νὰ ἀνομιᾶσῃ αὐτὸν Πατέρα του, ὅπως πρότερον τὸν ὀνομάξει Θεόν του, διότι κατ' αὐτὴν τὴν ὄραν τίθεται ἐπ' αὐτὸν ἡ ἰσχυρὰ χεῖρ ἐνός Θεοῦ δικαίου καὶ οὐχί πλέον ἡ τρυφερὰ χεῖρ ἐνός Πατρὸς. Ὁ δεσμός ὁ τοσοῦτον στενὸς συνδέει αὐτόν μετὰ τοῦ Πατρὸς του φαίνεται ἤδη διακομμένος. Ἐκεῖνος ὁ Αἰκαῖος, ὁ Ἄγιος, καθίσταται ἀντικείμενον ὁ εἶδους καὶ ἀτιμίας. Μετὰ θανάτου ἰστέμεθα πρὸ τῆς ἀβύσσου

τοῦ μυστηρίου τούτου καὶ ἐν ἱερῇ συγκινήσει ἐνοοῦμεν τὴν φωνὴν μας μετὰ τῆς ἐκείνου. Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες ; Καὶ ὁ Θεὸς ἀποκρίνεται ἡμῖν. « Αὐτὸς ἱερουματίσθη δ' ἄ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμικλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἴσθητε. » Ἄν ὑποκύπτει ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀθλιότητος, ἀλλ' ἔπ' ἐκείνης δλοκλήρου τοῦ κόσμου ἡ δὲ ἀπειπιστικὴ ἐκείνη φωνή, Θεέ μου, Θεέ μου ! μαρτυρεῖ ὅτι ἐξοκολοῦνται νὰ ἀγωνίζηται τὸν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς κατὰ τοῦ σώματος, τοῦ φωτός κατὰ τοῦ σκοτός, τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς βλασ, τῆς ἀρετῆς κατὰ τῆς κακίας. Μόνη δὲ ἡ αἰωνιότης θὰ ἀνακαλύψῃ τὸ βάθος τῆς ἐνοίας τῆς φωνῆς ἐκείνης.

5) « Διψῶ. » Τὸ παράπονον τοῦτο μαρτυρεῖ σωματικὴν βασάνον ἀκολουθοῦσαν τὴν σωματικὴν ἀγωνίαν Ἐκείνου, ὅστις ἐγένετο κατὰ ἕκαστον τῆς ψυχῆς διακατέχεται ὑπὸ τῆς γαλήνης τῆς πηγαζούσης ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίας, αἱ μεγαλεῖται βασάνοι εἶνε μᾶλλον ὑποφεραί. Ἄλλὰ τὴν σιγήν ταύτην ὁ Σωτῆρ διέρχεται καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς τὴν κατάληξον ἐρημον τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ Θεοῦ. Αἰσθάνεται ἑαυτὸν καθολοκλήριον ἐγκαταλειμμένον. Αὐτὸς ὁ Πατήρ του, τοιαῦτα νὰ εἴπῃ, ἀδυνατεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του, διότι ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ ὁ Ἰησὺς του ἕνεκ τῆς ἀγωνίας τῆς παρακολουθούσης τὸν θάνατόν του, αἱ θύραι τῆς ζωῆς ἔδεν θὰ ἠνοιγον δι' οὐδένα. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ περικυκλοῦντες τὸν Σταυρόν του εἶνε ἐχθροὶ καὶ οὐδὲν δύναται νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν ἀγωνίαν του, εἰ μὴ ἡ ὀδύνη αὐτῆ φωνῆ « διψῶ » τὴν σημασίαν καὶ δύναμιν τῆς φωνῆς ταύτης θὰ κατανοήσωμεν μόνον, ὅταν ἐπιβῇ ἡ ἐσχάτη ἡμῶν ἀγωνία ὅταν τεταραγμένοι καὶ ἐγκαταλειμμένοι θὰ παραδώσωμεν τὸ πνεῦμα. Ἐλθε δὲ κατὰ τὴν σιγήν ἐκείνην νὰ αἰσθανθῶμεν πλησίον μας Ἐκείνον, ὅστις ἠγωνία ὑπερ ἡμῶν !

6) « Τετέλεσται ! » Ἐβλογητός ὁ Θεός ! Ὁ ἄριον ἔλαβε πέραν τὸ δεινὸν ἔργον τῆς ἀποστολῆς του ἐτελείωσε, καὶ ἐτελείωσεν ἐν θριάμβῳ. Διὰ τῆς τελείας αὐτοῦ ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς του ἐτέλεσε τὴν μεγάλην θυσίαν καὶ ἔδοξασθη. Ἄλλ' ἵνα δοξασθῇ, εἰς ποίους ἀγῶνας καὶ εἰς ποίας βασάνους ἦτα ἀνάγκη νὰ ὑποκύψῃ ! Ἐκ τῶν ἀγῶνων δὲ καὶ ἐκ τῶν βασάνων τούτων ἐγεννήθη ἡ συνδιαλλαγή καὶ ἡ πνευματικὴ τοῦ κόσμου ἐλευθερία. Ἀπέλυσε τὸν ὄνον τῆς ἀνθρωπότητος, προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν ἁμαρτωλὸν ἀνθρωπότητα, καὶ ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας ἠέφραξε τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπογόνων τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ τῶν μεστῶν ἀδικίας καὶ διαφθορᾶς ἀνακύπτει νέα

δημιουργία μέλλουσα να αποτελέσει την βασιλείαν του Θεού. Ἀλλὰ τίς εἶνε Ἐκεῖνος, ὅστις ἠδυνήθη να δημιουργήσῃ τὸ ἔργον τοῦτο; Κλίνομεν ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν καὶ κάμψαμεν μετὰ σεβασμοῦ τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δημιουργήσαντος νέον κόσμον διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος, ὁμολογήσωμεν δὲ τὴν πίστιν ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως, πίστιν ἀληθῆ καὶ ἀκράδαντον δι' ἔργων ἐκδηλουμένην!

7) «Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμα μου».

Παρακολουθήσωμεν τὸν Σωτῆρα κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου του καὶ ἴδωμεν ὅτι ἕκαστος τῶν λόγων αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμῶν καρδίαν πλήρη συμπαθείας καὶ εὐσπλαχνίας διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καρδίαν συντριμμένην, ἀλλὰ πλήττουσαν καὶ νικῶσαν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν θάνατον. Ἦδη ἔγγιζει τὸ τέλος. Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου πλησιάζει τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς. Οὗτος δὲ ὡς ἀληθῆς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐναποθέτει εἰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς του τὸ πνεῦμά του. Ὁ Ἰησοῦς ἀποθνῄσκει ἐν ἁφῇ ταπεινότητι ἀποθνήσκει ὡς παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του ἀποθνήσκει ὡς θνητὸς, παραδίδων τὴν ψυχὴν εἰς τὸν Θεόν. Ποῖον μυστήριον! Ἀποκαλυφθῶμεν ἐνώπιον τοῦ τοιοῦτου θανάτου, καὶ ἀναγνωρίσωμεν μετὰ τοῦ ῥωμαίου κεντηρώμενος ὅτι Οὗτος ὁ ἀποθνήσκων ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ εἶνε πλεονεξία ἢ δίκαιος, εἶνε ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

(Ἐλευθέρα μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Δ. Μαριῖνος

Η ΠΡΟΣ ΙΣΟΤΗΤΑ ΑΓΑΠΗ

Ἡ πρὸς ἰσότητα ἀγάπη τῶν Ἑλλήνων εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ἡ ἱστορία τῶν πολιτικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶνε πλήρης ἀγώνων ὑπὲρ ἰσονομίας ὥστε εἶνε περιττὸν νὰ μαρτυροῦνται τὴν πρὸς τὴν ἰσότητα ἀγάπην τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἐν τῷ «Μενεξένω», ὅστις ἐπιγράφεται τοῦ Πλάτωνος, διατυπώθη κάλλιστα ἡ πρὸς ἰσότητα ἀξίωσις τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἡμεῖς καὶ οἱ ἡμέτεροι μιᾶς μητρὸς ἀδελφοὶ φύντες οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι, οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι, ἀλλ' ἡ ἰσονομία ἡμᾶς ἢ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν καὶ μηδεὶν ἄλλω ὑπέκειναι ἀλλήλοις ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως.»

Οὐδὲ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἡ πρὸς ἰσότητα τάσις δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ, διότι ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ αὐτῆς. Καὶ σήμερον δ' εἶνε καιριώτερος, ὅτι ἔχομεν κοινὴν πρὸς τοὺς γαίους ἡμῶν προγόνους ταύτην τὴν ἀρε-

τήν. Ὁ αὐτὸς Γάλλος συγγραφεὺς, τοῦ ὁποῦ τὴν γνώμην περὶ τοῦ «φιλολόγου φλυαροῦ καὶ εἰς ἐργασίαν ἀπροθύμου» ἔγραψα ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔρῳ, λέγει ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔχομεν κοινὸν πρὸς τοὺς ἀρχαίους «τὸ φιλελευθέρων πνεῦμα.» Καὶ ἐν τῷ τεύχει τοῦ παρόντος Φεβρουαρίου τῆς «Συγχρόνου Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ Λονδίνου ὁ Κύριος Λεφέβρ λέγει ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔχομεν κοινὸν πρὸς τοὺς ἀρχαίους «τὸ πρὸς τὴν ἰσότητα πάθος, τὸ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐνστικτον.» Ὡστε καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ βλέπομεν ὅτι καὶ ἔξοι, ὅτι ἡ πρὸς ἰσότητα καὶ ἐλευθερίαν ἀγάπη καὶ ἀξίωσις, οὐσα φύσις, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, διατηρήθη μέχρι τῆς σήμερον οὕτως ἰσχυρὰ, ὥστε ὅτι ἐν τῷ Μενεξένῳ ὀνομάζεται ἀναγκάζειν (ἀναγκάζειν) περὶ τῶν ἀρχαίων, τοῦτο σήμερον ὀνομάζεται ἐνστικτον περὶ τῶν συγχρόνων. Ἀμφότερα δ' αὐτὰ λέξεις ἔχουσι τὴν αὐτὴν δύναμιν. Ἀναμφισβήτητος ἴσως ἔχομεν τὴν πολῦτιμον ταύτην ἀρετὴν, τὴν πρὸς ἰσότητα ἀγάπην.

Καὶ πόσον μὲν ἀφέλγησε τὸ ἔθνος μέχρι σήμερον ἢ ἀρετῆς αὐτῆς, πόσον δ' ἀφελήσεται αὐτὸ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εἶνε περιττὸν νὰ εἰπω. Ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀρετῆς ταύτης ὑπάρχει παρ' ἡμῶν συνθεθεμένη κακία, ἥτις μεγάλη ἐβλάψεν τὸ ἔθνος, καὶ νῦν δὲ βλάπτει καὶ θὰ βλάπτῃ, ἐάν δὲν ἀποβιβώμεν αὐτήν. Ἡ κακία αὕτη εἶνε κοινὴ καὶ ἐκδηλώσεως. Ὁ Κύριος Λεφέβρ εἰπὼν ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔχομεν «τὸ πρὸς τὴν ἰσότητα πάθος, τὸ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐνστικτον» προφάν λέγει ὅτι ἔχομεν καὶ τὸ ἐλάττωμα «οὐκ μὴ ἀνεχώρηθα τὴν τῶν ἄλλων ὑπεροχὴν, νὰ ζηλοτυπώμεν πρὸς τὰς διακρίσεις» ἀλλὰ τὰς μὲν ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς κακίας ταύτης θὰ παραλίπω, ὅς ἐξετάσωμεν δὲ ἀπὸ κοινοῦ τὴν δεινότητην, τὴν ἀπειθαρχίαν καὶ πειρομένην. Ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν συνδιαλέξιν τοῦ Κυρίου Καλλιγᾶ πρὸς συντάκτην τῆς «Ἀκροπόλεως» περὶ τῶν αἰτίων τῆς παρουσίας κακίας κοινωνικῆς καταστάσεως καὶ προτιμῶ, ἀπὸ τῆς λέγου τὴν ἐμὴν γνώμην περὶ ζητημάτων οὕτω σπουδαίων, νὰ ἐπαναλαμβάνω τὰς γνώμης τοιοῦτων ἀνδρῶν. Ἐν τῇ συνδιαλέξει λοιπὸν ἐκείνῃ τοῦ κ. Καλλιγᾶ ἡ γνώμη μὲν ὅτι «πρέπει νὰ λείψῃ ἢ μεγάλη δυσαναλογία τῶν ἐργαζομένων πρὸς τοὺς ἀέργους» ἐκινῶται τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔρῳ μου περὶ τοῦ εἰς ἐργασίαν ἀπροθύμου εἰρημνία, ἢ δὲ ἀπόφασίς ὅτι «οἱ Ἕλληνες συμφωνοῦμεν πάντοτε εἰς τὴν διά-

(1). Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον εἶνε τὸ τοῦ πατρὸς προέβλεψε τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις Κύριος Καρόλος Δεμούτ, «Ἀθηναϊκὰς ἐπιστολάς», ἢ δὲ περὶ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων κρισις ἐν σελ. 58.

πραξίαν παρανομίαν» εἶνε βεβαίως δεινῆς νόσου, ἢφ' ἧς ἀπὸ μακροῦ πάσχομεν. Διότι δυστυχῶς τὴν πρὸς παρανομίαν τάσιν ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων. Ὁ κ. Κ. Παπαρηγόπουλος, τοῦ ὁποῦ τὸ ἔθνος εἶνε τόσον στενωδῶς συνθεθεμένον πρὸς τὴν ἀφήρησιν τῆς πατρίδος ἡμῶν ἱστορίας, λέγει ἐν τῷ τεύχει τοῦ προλόγου τοῦ α'. τόμου τῆς β'. ἐκδόσεως τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τὰ ἐξῆς: «Οἱ κοινοβουλευτικοὶ θεσμοὶ δὲν θαυματουργοῦσι αὐτομάτως. Ἐὰν διαπλασθῶσι βιώσιμοι καὶ λειτουργήσωσι σκοπίμως, ἀπαιτοῦνται πολλά, πρὸ πάντων δὲ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ ἔθνῳ βεβαίως ἢ συνείδησις τῆς ἀναγκῆς καὶ βεβαιότητος ἰσχυρᾶς, συνείδησις, ἥς ἂνευ ἢ ἐλευθερία τέχιστα ἐκτρέπεται εἰς ἀναρχίαν. Τὸ κυβερνητικὸν τοῦτο αἰσθητήριον ἦτο ἀκμαιότατον ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ ἔθνεϊ, καὶ τούτου ἕνεκα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔθνος ἐμεγαλοδόμησεν ἐπὶ αἰῶνας» τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἰς ὃ ἡ φύσις ἐπεδαψίλευσεν ἕως τὰς ἐσθνήδας καὶ ἕως τὰς χάριτας τοῦ κόσμου τοῦτου, δὲ ν' ἢ ἐλέγησεν ἢ ἐπειροῦται νὰ κενώσῃ τὴν ἡμετέραν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρέμεινε πολὺ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς ἱστορίας.»

Ἐάν ἦδη ἀπὸ τῶν παλαιῶν ἐκείνων χρόνων στρέψωμεν τὰ βλέμματα εἰς τὰ περὶ ἡμᾶς συμβαίνοντα, ὁ σκοπὸς δὲ εἶναι ἄρνηθῆναι, ὅτι ὁ νεώτερος Ἑλληνισμὸς μίαν μάλιστα τῶν προηγουμένων ἰδιότητων ἐκληρονομήσεν ἀπαράμειστον... τὸ ἀκυβερνητικόν.»

Καὶ ὁ κ. Παπαρηγόπουλος λοιπὸν μαρτυροῦν, ὅτι τὴν ἀπειθαρχίαν καὶ παρανομίαν εἶχον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, συμφωνεῖ μετὰ τοῦ κ. Καλλιγᾶ, ὅτι καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἐν τούτῳ μάλιστα συμφωνοῦμεν, εἰς τὴν διάπραξιν παρανομίαν. Ὡστε πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπόθεσεως τῆς νόσου δὲν ὑπάρχει βέβαια ἀνάγκη μακροτέρως συζητήσεως.

Τῆς δὲ ταιαύτης νόσου τὰ δεινὰ ἀποτελέσματα κενταί προδήλα ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παρακειμένη περιορῇ τοῦ προλόγου τοῦ κ. Παπαρηγόπουλου καὶ ἐν τῷ τεύχει τοῦ αὐτοῦ προλόγου λέγοντος: «Ὁ δὲν ἔθνος ἐποχρῶσται νὰ ἦνε μεγαλοφυῆς» ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἔθνος δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἢ ἢν κοινὸν νόος. Κοινὸς δὲ νόος τῶν ἔθνων εἶνε ἢ Κυβερνησις». Ὡστε πολιτικὴ ταπεινώσις καὶ καταστροφή εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀκυβερνήτου, τῆς ἀπειθαρχίας, τῆς παρανομίας.

Νῦν δ' ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα τῆς νόσου, ἥς ἢ ὑπαρξίς εἶνε

βεβαία, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὰ αἷτια αὐτῆς καὶ νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς θεραπείας. Εἶνε δὲ δυνατόν νὰ γείνωσιν ἀμφότερα συγχρόνως, διότι ἡ διάγνωσις τῶν αἰτίων ὑποδεικνύει αὐτομάτως τὴν θεραπείαν. Καὶ πρῶτον μὲν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ ἀεργία εἶνε ἰσχυρὸς παράγων παρανομίας διὰ λόγους ἐυνοήτους· διὸ δὲν διστάζω νὰ προτάξω παντὸς ἄλλου φαρμάκου τὴν συνταγὴν τοῦ κ. Καλλιγᾶ «νὰ λείψῃ ἢ δυσαναλογία μεταξὺ ἐργαζομένων καὶ ἀέργων». Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιμελιώμεν περισσότερο ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ, διότι ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔρῳ ἐλέχθησαν περὶ αὐτοῦ ἱκανά.

Δεύτερον δὲ εἶνε εὐκόλον νὰ ἴδωμεν, ὅτι ἐκ τῆς ἀρετῆς, ἢν ἀναμφισβήτητως ἔχομεν, ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἰσότητα ἐνστικτου, γεννᾶται ἐν αὐτονομίᾳ ἢ ἀπειθαρχίᾳ, ὅταν τὸ πρὸς τὴν ἰσότητα ἐνστικτον δὲν φωτισθῇ, ὥστε ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἀλόγου ὁρμῆς καὶ νὰ μεταβληθῇ ἀπὸ τυφλοῦ ἐνστικτου εἰς ἔλλογον φρόνημα. Ἐχομεν μὲν δὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἀναεὶ ἐμφυτὸν τὸ πρὸς ἰσότητα (καὶ δὴ καὶ πρὸς ἰσονομίαν καὶ αὐτονομίαν) ἐνστικτον καὶ ἠγωνισάμεθα ἀγῶνας μεγάλους καὶ ἐνδοξοτάτους πρὸς ἀπόκτησιν ἰσονομίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀγῶνι διατελοῦντες καὶ μετὰ τὸ πέρας αὐτοῦ ἀνδιστάμεθα καὶ πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν Κυβέρνησιν, ὡς ἀντέστημεν πρὸς τὴν ξένην· διότι ἕκαστος ἡμῶν ἀξιοῦν νὰ ἦνε ἴσος πρὸς πάντας ἐν πᾶσι, δὲ ν' ὑπακούει προθύμως τοῖς νόμοις τεταγμένοις ἔργουσι. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἀκυβερνήτου ἐκινδύνευσαν μὲν νὰ ματαιωθῶσιν αἱ κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐπιτυχίαι, διατελοῦμεν δ' ἐτι μέχρι τοῦ νῦν ἀσθενεῖς, ἐνφ' ἅλλοι περὶ ἡμᾶς λαοὶ εὐσταθέστερον κυβερνώμενοι ἐγένοντο ἡμῶν ἰσχυρότεροι. Συμβαίνει λοιπὸν καὶ ἐν τούτῳ παραδοξότατον τῇ ἀληθείᾳ φαινόμενον. Ὡς ὁ λαμπρὸς τῆς χώρας ἡμῶν οὐρανὸς καὶ ἡ ὠραία φύσις γίνεται πρόξενος πολλοῖς ἡμῶν δυστυχίαις, διότι ἀγνοοῦμεν ἐν τίνι μέτρῳ νὰ ἀπολαύσωμεν αὐτῶν, οὕτω καὶ τὸ πολῦτιμον πρὸς ἰσονομίαν ἐνστικτον, τὸ ἄνυπαρχον ἐν τῇ φύσει ἡμῶν παράγει μὲν τόλμην πρὸς μεγάλους ἀγῶνας, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκει ἡμᾶς νὰ γενηθῶμεν τῶν κακῶν τῶν μεγάλων ἀγῶνων· διότι εἶνε τυφλόν. Δὲν βλέπομεν δὴλα δὴ, ὅτι, ἀπειθαρχοῦντες πρὸς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ἄρχοντας καὶ παρανομοῦντες, ἀσυνειδήτως πολεμοῦμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ὅτι αὐτοκτονοῦμεν. Ἐπὶ ψευδοῦς ἀντιλήψεως περὶ ἰσότητος ὡθιόμενοι, ὅταν ἦνε καιρὸς νὰ ὑπακούωμεν τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι, λέγομεν ἀλαζονικῶς «καὶ τί εἶνε ἐκεῖνος;» καὶ λακτίζομεν κατὰ τὸν κ. Καλλιγᾶν ἄρχοντας

καὶ ἐν τῷ μέτρῳ αὐτοῦ ἀνδιστάμεθα καὶ πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν Κυβέρνησιν, ὡς ἀντέστημεν πρὸς τὴν ξένην· διότι ἕκαστος ἡμῶν ἀξιοῦν νὰ ἦνε ἴσος πρὸς πάντας ἐν πᾶσι, δὲ ν' ὑπακούει προθύμως τοῖς νόμοις τεταγμένοις ἔργουσι. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἀκυβερνήτου ἐκινδύνευσαν μὲν νὰ ματαιωθῶσιν αἱ κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐπιτυχίαι, διατελοῦμεν δ' ἐτι μέχρι τοῦ νῦν ἀσθενεῖς, ἐνφ' ἅλλοι περὶ ἡμᾶς λαοὶ εὐσταθέστερον κυβερνώμενοι ἐγένοντο ἡμῶν ἰσχυρότεροι. Συμβαίνει λοιπὸν καὶ ἐν τούτῳ παραδοξότατον τῇ ἀληθείᾳ φαινόμενον. Ὡς ὁ λαμπρὸς τῆς χώρας ἡμῶν οὐρανὸς καὶ ἡ ὠραία φύσις γίνεται πρόξενος πολλοῖς ἡμῶν δυστυχίαις, διότι ἀγνοοῦμεν ἐν τίνι μέτρῳ νὰ ἀπολαύσωμεν αὐτῶν, οὕτω καὶ τὸ πολῦτιμον πρὸς ἰσονομίαν ἐνστικτον, τὸ ἄνυπαρχον ἐν τῇ φύσει ἡμῶν παράγει μὲν τόλμην πρὸς μεγάλους ἀγῶνας, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκει ἡμᾶς νὰ γενηθῶμεν τῶν κακῶν τῶν μεγάλων ἀγῶνων· διότι εἶνε τυφλόν. Δὲν βλέπομεν δὴλα δὴ, ὅτι, ἀπειθαρχοῦντες πρὸς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ἄρχοντας καὶ παρανομοῦντες, ἀσυνειδήτως πολεμοῦμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ὅτι αὐτοκτονοῦμεν. Ἐπὶ ψευδοῦς ἀντιλήψεως περὶ ἰσότητος ὡθιόμενοι, ὅταν ἦνε καιρὸς νὰ ὑπακούωμεν τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι, λέγομεν ἀλαζονικῶς «καὶ τί εἶνε ἐκεῖνος;» καὶ λακτίζομεν κατὰ τὸν κ. Καλλιγᾶν ἄρχοντας

Και ἀδελφός των ἀσθενῶν ἐγένετο ἀνθρώπων, ἰσχυρός τοῦ σώματος καὶ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Καὶ μετὰ τὸν παντοδύναμον καὶ θεῖόν του τρόπον δίδων τὸ φῶς εἰς τοὺς τυφλοὺς καὶ ἐγείρων τοὺς χολοὺς.

Κι' ἀντὶ τῶν τῶσαν πρὸς αὐτοὺς ἐψέσταν διασημάτων ἤκουσαν ἕβρεις, ἐπαιγμοὺς παρὰ τῶν φθονερῶν. Καὶ ὑπὸ τὰ σατανικὴν καὶ μαδρον φρόνημά των ἡμειψθῆ εἰς τὸν φοβερὸν προσηλωθεὶς Σταυρὸν!

Ἄλλ' οὐδὲν ταπεινωθεὶς ὁ Ὑψιστος ἐψέσθη· καὶ ὁ Σταυρὸς ἐγένετο τὸ ξύλον τῆς ζωῆς· καὶ δι' αὐτὸν ὁ ἀνθρώπος ὁ πεπρωμένος ὑφείσθη καὶ εἰς τὸ ἕδμ' ἀνέστησε τῆς τοῦ Χριστοῦ κροῆς.

Λοιπὸν εἰν' ἡ ταπεινώσις ἀγάπη τοῦ πλησίον ἢ ἀληθῆς, εἰν' ἐκ Θεοῦ πηγάζουσα ἐρετή· ὡς κενυμένον ταπεινὸν ἀρωματώδες ἴον, ἐν ἀφανείᾳ καὶ ἀβήτῃ λαμπρῶς εὐεργετεῖ.

Κι' ὁ αὐτὸν δὲ ταπεινὸν ἀγάπης ἐμφορεῖται πρὸς τὸν πλησίον ἀκαίρως, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ μυστικοῦ ἐγώσμου· τὸν Ἰησοῦν μιμεῖται δίδων εἰς λύτρωσιν πολλῶν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.

Κι' ὑποδοῖται μέχρι τοῦ Θεοῦ, διότι τοῦ Σωτῆρος διὰ τῆς ταπεινώσεως ἐγένετο εἶκον. Κι' ἔν φαίνεται ἐπὶ τῆς γῆς διαβίων δυσμοίως παραέσημον ἔστὸ στήθος του πλὴν φέρει θεῖόν!

Αὐτὸς τὰ σφάλματ' ἑαυτοῦ ὄρεξ καὶ τὰς ἐλλείψεις· τῆς μετανοίας τὸ λουτρὸν νὰ λούηται ποθεῖ· τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἀμολογεῖ τὰς τῆς καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος ζητεῖ ἵνα σωθῆ.

Ἐμφορὸς ἐστὶν ἀναμόρφωτον Ἐκείνου ταπεινοῦται κηρύττει ὅτι ἔσκεν δεῖνδον ἀμαρτιῶν· μάλλον πρὸς κτήνη κώπουτα σὴν γῆν ἐξομοιοῦται τοὺς ἀφθαλμοὺς πρὸς σάρκα ν' ἄρη ἀπαξίαν!

Ὁ εἰς τὰ ὕψη κατοικῶν τοὺς οὐρανοὺς πλὴν κλίνει καὶ καταβαίνει πρὸς αὐτὸν μετὰ θεοῦ ἀπογοῆ καὶ ὁ ταπεινώσις ἑαυτὸν εὐθύς τὸν χρόν ἀφίρει καὶ ὑποδοῖται πάντων ἀνωθεν τῶν ὑψηλῶν τῆς γῆς.

Ἐφοδοῖται, καὶ, ἑνωπιον θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων, διότι ἀπεκδέχεται τὰ ἔκρη τῶν παθῶν· καὶ ἐπ' ἔμαστα οὐράνια ἐγγέλων ἠλυμάλων δι' ἀμαρτάντων ἀρετῆς στολίζεται ἀνθῶν.

Καὶ καθ' ἡμέραν ἐκτελὼν τὴν ἀρετὴν τοῦ Πλάστου σωφρόνως πρὸς τὴν ἔπειρον σοφίαν πλησιάζει· καὶ τέλειος γινόμενος, πλὴν τὰς σοφίας βουλάς του τὰς ἀνθρώπων τῶ ἀδὲν πάλιν προσομοιᾷ.

Ἐν ᾧ ὁ ἀπερῆφανος ἐγώστης ἐμμένει ὑπὸ τὸ βάρος τῶν σκληρῶν αὐτοῦ ἀμαρτιῶν· διότι εἰν' οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τετυφλωμένοι καὶ ἀφθόνως πίνει τὸν πικρὸν τοῦ ὕδατος ἴον!

Κι' εἰς ὕψος μέγα ἑαυτὸν νομίζει ὑψωμένον· τῶν ἄλλων πάντων ἑαυτὸν ὑπέροχρον θεωρεῖ· καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ὑψιστον Θεὸν ἐξισωμένον ἀκόμη καὶ ἀνώτερον ὁ τάλας θεωρεῖ!

Καὶ αὐτῷ κυλινοῦμενος ἐντὸς δεῖνοῦ βαράθρου ἄθλιος ταπεινώσεως, οὐκ ἔως ἀναίσθητι·

καὶ ἐντὸς ἐπὶ ἐλεεινοῦ τῆς γῆς κἀθήται βάρθρον· θεωρεῖ ὅτι εἰς δώματι Ὀλόμπια πατεῖ!

Ἄλλὰ ὁ ταπεινωμένος καὶ σύμφωνος τῆ φύσει ζῆ, ἑαυτὸν ἀείποτε νομίζει ἀτελή· ἐν τῶν μαρτῶν σὴ μέζονα ἐρετὴ νὰ προχωρήσῃ καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ τὸν μέγα ἐκτελεῖ. Καὶ εἶναι τέλος τοῦ Θεοῦ πιστὸς υἱὸς καὶ φίλος· ὑπερηφάνους ὁ Θεὸς καὶ ἐγώστης μισεῖ· οὐδὲ τῆς ταπεινώσεως ὁ Θεὸς φέγει ζῆλος, ἢ χάρις χῶρετ' ἐπ' αὐτοὺς ἢ φεία περισσά.

Ἐν Σμύρῃ 1891.

Σαυφῶ Λεοντιάς.

Ἡ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ

ἘΝ ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΕΡΙΤΟΜΕΙ ΚΑΙ ΕἰΝ' ΟΥΡΑΝΙΑ ΑΟΥΡ· ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ.

Ἀφορμὴ, ἵνα δημοσίᾳ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰπω ὄλγρη τινά, ἐδόθη μοι, φίλε Ἀναγνώστη, ἐκ τῆς περὶ αὐτοκτονίας ἐρευνητικῆς ἐργασίας πρὸς τινος συζητήσεως καὶ ἡ ὑποστήριξις τῆς ἰδέας ὑπὸ πολλῶν ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ αὐτοκτονία, οὐ μόνον ὡς ἀντιχριστιανικὴ προῖξ δὲν καταδικάζεται, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖται ὡς αὐτοθυσία εὐγενῆς, ἠρωϊσμοῦ καὶ μαρτύριου. Τὴν ἰδέαν δὲ ταύτην παρετήρησα ὅτι ἐστὶν οἱ κύριοι ἐπὶ τῆς διατριβῆς τῆς ἐπιγραφομένης «Ἡ αὐτοκτονία» ὑπὸ Μ. I. Γαλανοῦ καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 18 Σελ. 89η φύλλῳ τοῦ Β' ἔτους τῆς φιλίης «Ἀνακλάσεως», καθ' ἣν ἡ ἐν μέγῃ αὐτοκτονία ὅπως μὴ συλληφθῆ τις «καὶ ἐκθέσῃ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος εἰς τὴν χλεῖν τῶ ἐχθροῦ» καὶ ἡ αὐτοκτονία, ἢν προτιμᾷ τις «ὅπως σώσῃ τὴν τιμὴν αὐτῆς ἀπειλουμένην ὑπὸ κτηνώδους τέρατος» θεωροῦνται αὐτοθυσία εὐγενῆς, ἠρωϊσμοῦ καὶ μαρτύριου. Τὴν τοιαύτην γνῶμην τοῦ κ. διατριβηγράφου, τοῦ καταδικάζοντος πάντα τὰ λοιπὰ ἐλατήρια τῆς αὐτοκτονίας, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δύο περιστάσεων, γνῶμην μὲν ἀτομικὴν, ἀλλὰ πολλῶν ἰδέας στρεβλοῦσαν, δὲν δύναμαι, εἰμὴ, καθ' ἃς ἔχω χριστιανικὰς ἀγχις, ν' ἀντιπροῦσω ὡς ἐσφαλμένην, καὶ τῷ ἀληθεῖ χριστιανικῷ πνεύματι στοιχῶν νὰ διακηρύξω «ὅτι ἡ αὐτοκτονία ἐν οὐδεμίᾳ περιστάσει καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται».

Ὡὰ ἠρώτων τὸν τοιουτοτρόπως περὶ αὐτοκτονίας γνωματεύοντα κ. διατριβηγράφου, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἐσμὲν σύμφωνοι εἰς τὸ αὐτό, ὅτι ὁ γλ. ἡ ἐξουσία ἢ τὸς φανείας καταδικάουσα—διότι αὐτῇ δυνάμει νὰ θεωρηθῶμεν ὅτι εἶναι δεδομένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δικαίωμα μέχρι τινὸς τοῦ καταστρέφειν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν—ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ζῶσιν οἱ τὴν ἑαυτῶν ὑπαρξίν καταστρέφοντες, ἐξέκλυτος δὲ εἶχεν ἄρθρον νόμον καὶ κατ' αὐτῶν, διότι καὶ οἱ

αὐτοκτονοῦντες δι' οἰουδὴποτε λόγους καὶ ἐν οἰαδὴποτε περιστάσει, φρονέουσιν ἑαυτοὺς καὶ καταστρέφουσι προῦτως τὴν ἐπὶ γῆς ὑπαρξίν αὐτῶν, ἢς κύριος εἶνε αὐτὸς ὁ Θεὸς μόνον, ὅστις ἐπατεῖ νὰ διατηρῶμεν τὸ σῶμα ἡμῶν ἀκαίρως μέχρι τῆς ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως ἡμῶν πτώσεως αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν, καὶ δι' ὁ χριστιανός, εἰς ἣν ἐπιτρέπεται μὲν νὰ σκέπτηται ὅπως θέλει, ἀλλὰ νὰ πρότῃ ὅ, τι ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἀπαγορεύεται αὐτῷ, δὲν δύναται ὁ γυνώσκων ἀκαίρως τὸν προορισμὸν τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς βίου αὐτοῦ, τὸν προορισμὸν, ὅστις εἶνε ὅπως καταστῆ ἄγιος τῆς οὐρανοῦ κλήσεως, οὐδεμίαν ἔχει ἐξουσίαν νὰ καταστρέψῃ τὴν ἑαυτοῦ ὑπαρξίν, εἰς Κύριος ἀπόλυτος εἶναι αὐτὸς ὁ Θεὸς μόνον, καὶ ἐπομένως ἐπιτιθέμενος καθ' ἑαυτοῦ διακρίνεται μέγιστον ἐλάττωμα. Ὁ καθῆκον ἔχων νὰ πέσῃ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ὑπὲρ τῆς φιλιότητος αὐτῷ πατρίδος, μαχόμενος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐν κινδυνεῇ νὰ συλληφθῆ δὲν ἐπεται ὅτι πρέπει, ἵνα μὴ ἡ πατρίς αὐτοῦ χλευασθῆ, νὰ θέσῃ τέμα εἰς τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν προῦτως. Τούτο οὐ μόνον ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς πατρίδος, διότι αὐτῇ ἀπαιτοῦσα τὴν ὑπὲρ αὐτῆς πτώσιν τοῦ ἀληθοῦς τέκνου τῆς ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καταδικάζει τὸν ὑπὲρ αὐτῆς δῆθεν ἐν ἀκαταλλήλῳ στιγμή αὐτοκτονοῦντα καὶ θεωρεῖ τὸν αὐτὸν τὴν τοιαύτην αὐτοῦ προῖξ χλεῖν ἑαυτῆς, διότι ἡ τοιαύτη προῖξ αὐτοῦ εἶναι ἐναντίᾳ ταῖς χριστιανικαῖς αὐτῆς ἀρχαῖς, ἢς τοῖς τέκνοις αὐτῆς ἐκ καθήκοντος ἐμπνέει. Τὰ τοιαῦτα τῆς αὐτοκτονίας ἐλατήρια μόνον τὸν ἐκπαινον καὶ τὸν θανατοῦν τινων ἀνθρώπων προκαλοῦσιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπαινον, ὅστις καὶ παρὰ τοῦ χριστιανοῦ στρατιώτου καὶ παρὰ τοῦ ἰδιώτου ἀπαιτεῖ ἀπόλυτον σεβασμὸν ἐπὶ τῆς ἐαυτοῦ ὑπαρξέως. Ἐχομεν παραδείγματα πλείστων ἰσων ἄγων ἀνδρῶν, οἵτινες, καὶ τοῖς ὑπὲρ τοῦ θείου ὀνόματος προοικετο, διέφυγον ἐν διαγωμαῖς τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, ἵνα μὴ φανῶσιν ὅτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς παρέδιδον εἰς θάνατον.

Ἐπιτρέπεται, γνωματεύει ὁ κ. Μ. I. Γαλανός, ἡ αὐτοκτονία ἢ πρὸς δικάσειν τῆς τιμῆς τοῦ σώματος γνωμῆν, καὶ τὴν τοιαύτην αὐτοκτονίαν θεωρεῖ εὐγενῆ θυσίαν, ἠρωϊσμὸν καὶ μαρτύριον. Ἄρα παραδέχεται ὁ οὗτω γνωματεύων ὅτι καὶ ὁ εἰς ἐξωμοσίαν βιαζόμενος καὶ αὐτοκτονῶν, ἵνα μὴ ἡ ἐξωμοσία βίε τελεσθῆ, εἶνε μέγιστος. Πολλοὶ γέ καὶ δεῖ· διότι ὁ εἰς ἐξωμοσίαν βιαζόμενος ὀφείλει νὰ ὑποστῇ τῆς βασάνου ὑπὸ τῶν τὴν ἐξωμοσίαν αὐτοῦ ζητούντων, χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐπιβίβῃ χεῖρα φονικῆν καθ' ἑαυτοῦ, διότι καὶ ἐὰν τελεσθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ ἄκουτος πάντα τὰ κατὰ τὴν ἐξωμο-

σίαν τελούμενα, ὁ καρδίας καὶ νεφροῦς ἐτάξων Θεὸς δὲν θεωρεῖ αὐτὸν ἐξωμότην. Ὁν τρόπον δὲ καταδικάζει ὁ κρυφιογνώστης Θεὸς τὸν ἐφ' οὗ ἐτελέσθησαν πάντα τὰ τῆς ἐξωμοσίας, οὐτὼ καὶ τὴν βίε ἀτίμωσιν τοῦ σώματος καταδικάζει διὰ λογαριασμὸν τοῦ βιάσαντος καὶ οὐχὶ τοῦ βιασθέντος. Καὶ καθὼς ὁ στρατιώτης ὀφείλει πᾶν μέσον νὰ μετέλθῃ ἀμυνόμενος, πλὴν τῆς αὐτοκτονίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀχμαλωσίας, ἀχμαλωτιζόμενος δὲ νὰ ὑφίσταται τὰ δεινὰ αὐτῆς μετὰ καρτερίας, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ βιαζομένη γυνὴ ὀφείλει ν' ἀντιτάξῃ πᾶν μέσον πρὸς ὑπερέσπισιν τῆς τιμῆς αὐτῆς, ἀλλ' ὑποκύψασιν τέλος ἀκουσίως εἰς τὴν βίαν, ὁ Θεὸς δὲν καταδικάζει αὐτήν· ἐν ᾧ τὸν αὐτὸν τὴν αὐτοκτονοῦσαν, διότι ἐκουσίως ἐβιάσθη, τιμωρεῖ, ὡς καταστρέψασιν τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὑπαρξίν, εἰς ἀπόλυτον κύριος, ὡς ἐφθῆμεν εἰκόνητες, εἶνε αὐτὸς ὁ Θεὸς, ὃν ἐξέλαβεν ὡς ἀγνοοῦντα τὴν κατ' αὐτῆς ἐκασθηθεῖσαν βίαν.

Τὸ ἀληθὲς χριστιανικὸν πνεῦμα, τὸ ἀπηλλαγμένον πάσης ἐλευθεριαζούσης ἰδέας, οἰαδὴποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ περιστάσεις καὶ οἰοιδῆποτε οἱ λόγοι, δι' ἃν ἡ αὐτοκτονία γίνεται, καταδικάζει αὐτήν καὶ θεωρεῖ μέγιστον ἀμαρτήριον. Ἄν τούτο καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀρνεῖται τὸν διὰ θρησκευτικῆς τελετῆς ἐνταφιασμὸν τοῦ δι' οἰουδὴποτε λόγους αὐτοκτονοῦτος.

Ἡ αὐτοκτονία οὐ μόνον ὅπως μὴ χλευασθῆ ἢ πατρίς, ὅπως μὴ ἀτιμασθῆ τὸ σῶμα, θυσία δὲν εἶνε καὶ ἠρωϊσμοῦ καὶ μαρτύριου, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ θείου ὀνόματος γνωμῆν εἶνε ἀντιχριστιανικὴ, διότι καὶ μὲν ὁ χριστιανός ὀφείλει νὰ θυσιασθῆ, ἵνα μὴ τὸ θεῖον τοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ ὄνομα ἀρνηθῆ, ἀλλὰ νὰ θυσιασθῆ ὑπὸ τοῦ δικαίου, ὀφείλει νὰ ἦ ἔτοιμος πρὸς θάνατον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ νὰ πέσῃ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν ἀμυνόμενος καὶ μαχόμενος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὀφείλει καὶ μέχρι θανάτου ν' ἀντιστῇ κατὰ τοῦ ἐπαπειλοῦντος νὰ μολύνῃ βίε τὸ σῶμα αὐτοῦ, αὐτὸν τὸν καὶ τὸν ἀγίου Πνεύματος, ἀλλ' οὐχὶ αὐτὸς ὄτος ἰδίως χερεὶ νὰ θανατώσῃ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα. Μόνον ὑπὸ τινων ἀνθρώπων θεωρεῖται ἢ δι' οἰουδὴποτε λόγους γνωμῆν αὐτοκτονία εὐγενῆς θυσία, ἠρωϊσμοῦ καὶ μαρτύριου, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ καρτερία εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ θείου ὀνόματος βασανιστήρια εἶνε τῷ βασιζομένῳ τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἄθλον. Ἡ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος ἄμυνα καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατος τοῦ ἀμυνομένου εἶνε τῷ ὑπὲρ αὐτῆς θῦμα πίπτουσι ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀληθῆς τῆς δόξης στέφανος. Ἡ πάσῃ δυνάμει ἀντίστασις τοῦ εἰς ἀτίμωσιν βιαζομένου εἶνε τῷ ἀκουσίως καὶ βίε ἀτιμασθέντι ἀρετὴ τῷ θεῷ, καὶ ἐπομένως ἐπαυμένη καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ προῖξ.

Τὸ ἀληθὲς χριστιανικὸν πνεῦμα δὲν ἐπι-
τρέπει τὴν αὐτοκτονίαν εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ
ὀνόματος βιαζόμενον· ἀπαιτεῖ δὲ τὴν ἀποφυ-
γὴν τοῦ κινδύνου τῆς σαματικῆς θυσίας, ἐνό-
σω εἶναι δυνατὴ ἀβτη, καὶ τὸν δυνάμενον
ἀποφυγεῖν τὸν τοιοῦτον κίνδυνον τοῦ σώμα-
τος καὶ παραδίδόντα ἑαυτὸν ἐκουσίως ἐπὶ τῇ
ιδεᾷ μόνον βῆ μέλλει νὰ σφραγισθῇ ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος τοῦ θεοῦ, δὲν θέλει νὰ κατατάξῃ
μεταξὺ τῶν μαρτύρων. Ἄφ' οὗ λοιπὸν τοῦ
οὕτως ἔγαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἔκου-
σίως ἑαυτοῦ εἰς θάνατον παραδιδόντας καὶ
τοὺς δυνάμενους τοῦτον ἀποφυγεῖν καταδικά-
ζει τὸ ἀληθὲς χριστιανικὸν πνεῦμα, πολλῶ
μᾶλλον δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν πράξιν
τοῦ αὐτοκτονουμένου, εἴτε ὑπὲρ τῆς πατριδος,
εἴτε πρὸς διάσωσιν τῆς τιμῆς τοῦ σώματος
ὡς εὐγενῆ θυσίαν, μαρτύριον καὶ ἠρωτισμόν.

Τῷ τοιοῦτῳ χριστιανικῷ πνεύματι ἐλάμενον
ἀποκρούμεν δημοσίᾳ τὴν δημοσίᾳ ἐξελεχθεῖ-
σαν περὶ αὐτοκτονίας γνώμην τοῦ κ. Μ. Ι.
Γαλανοῦ καὶ παρέχομεν ἀφορμὴν τοῖς σοφοῖς,
ἵνα κλείω περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἴπωσιν.

Ἐν Ἱωαννίνους τῇ 15ῃ Μαρτίου 1891.

Πανάρετος Πετρόβις

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

(Ἐκ τοῦ θεοῦ Χριστοῦ τ. V. 6. 637)

«Διηρύσαμεν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν, καὶ
πρὸς τὸν λιμένα τῆ τοῦ θεοῦ χάριτι λοιπὸν
κατηντήσαμεν» ἀλλὰ μὴ διὰ τοῦτο φθνήσω-
μεν, ἐπειδὴ εἰς τὸν λιμένα κατηντήσαμεν,
ἀλλὰ διὰ τοῦτο σπουδάξωμεν μᾶλλον, ἐπειδὴ
πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν. Οὕτω γὰρ καὶ κυ-
βερῆται ποιοῦσιν· ἐπειδὴν κυριόφθρον ὄλ-
κάδα πεπληρωμένην τῶν σῶτων καὶ τῶν φορ-
τίων εἰς ὕψος συγκειμένων εἰς στόμα λιμένος
εἰσάγειν μέλλουσιν, ἐναγώνιοι καὶ περιδεεῖς
εἰσι μήποτε μετὰ τὰ μακρὰ πελάγη πέτρα τιλὶ
προσρῆξαν τὸ πλοῖον ἐκεῖ τὴν ἐμπορίαν κατα-
δάσῃ πάσαν. Οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς δεδοικέναι
χρὴ καὶ ἐναγώνιος εἶναι, μὴ πρὸς τῷ τέλει
τῆς ἀμοιβῆς τῶν πόνων ἐκπέσωμεν. Διὸ καὶ
ἐπιτείνειν χρὴ τὴν σπουδὴν. Οὕτω καὶ οἱ θρο-
μῆς ποιοῦσιν· ὅταν ἴδωσιν ἑαυτοὺς ἐγγὺς
τῶν βραβείων γινόμενους, τότε μᾶλλον ἐπιτεί-
νουσιν τὸν δρόμον. Οὕτω καὶ ἀθληταί, μετὰ
μυρία παλαίσματα καὶ μυρίας νίκας, ὅταν
περὶ τοὺς στεφάνους πλησιάσωσι, τότε μᾶλλον
διανίστανται καὶ συντείνουσιν αὐτῶν τὴν προ-
θυμίαν. Οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς ποιήσωμεν νῦν.
Ὅπερ γὰρ κυβερῆταις λιμῆν, καὶ θρομῆσι
βραβεῖα, καὶ ἀθληταῖς στεφάνοι, τοῦτο ἡμῖν ἢ
παροῦσα ἐβδομάς, τὸ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν,

καὶ τὰ περὶ τοὺς στεφάνους παλαίσματα νῦν.
Διὸ καὶ μεγάλην καλοῦμεν αὐτὴν οὐκ ἐπειδὴ
μεῖζον ἔχουσι μήκος ἄλλων ἰσχυρῶν αἱ ταύτης
ἡμέραι· καὶ γὰρ εἰσὶν ἕτεροι μεῖζους· οὐδὲ
ἐπειδὴ πλείους τὸν ἀριθμὸν καὶ γὰρ ἴσαι ταῖς
ἄλλαις εἰσὶν· ἀλλ' ἐπειδὴ μέγιστα ἡμῖν γέγονεν
ἐν αὐτῇ παρὰ τοῦ Δεσπότης κατορθώματα.
Καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ ἐβδομαδί τῇ μεγάλῃ ἢ
χρονίᾳ τοῦ διαβόλου κατελύθη τυραννίς, ὁ
θάνατος ἐσβέσθη, ὁ ἰσχυρὸς ἐδέσθη, τὰ σκευὴ
αὐτοῦ διηρπάγη, ἡ ἀμαρτία ἀνηρέθη, ἡ κατάρα
κατελύθη, ὁ παράδεισος ἀνεώχθη, ὁ οὐρανὸς
βάσιμος γέγονεν, ἄνθρωποι τοῖς ἀγγέλοις ἀνε-
μίγησαν, τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ ἤσθη,
τὸ θρησκίον περιηρέθη, ὁ τῆς εἰρήνης Θεὸς
εἰρηνοποίησε τὰ ἔνω καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Διὸ
τοῦτο μεγάλη καλεῖται ἐβδομάς· καὶ ὡσπερ
αὕτη κεφάλαιον τῶν λοιπῶν ἐβδομαδῶν οὕτω
ταύτης κεφαλὴ τὸ σάββατον τὸ μέγα καὶ κα-
θάπερ ἐν σώματι κεφαλὴ, οὕτως ἐν τῇ ἐβδο-
μαδί τὸ σάββατον. Διὸ τοῦτο ἐν ταύτῃ πολλοὶ
τὴν σπουδὴν ἐπιτείνουσιν· καὶ οἱ μὲν τὴν νη-
στείαν αὐξοῦσιν, οἱ δὲ τὰς ἀγρυπνίας τὰς λε-
ράς, οἱ δὲ ἐλεημοσύνην ἀσπληνέστεραν σπουδῇ
καὶ τῇ ἀντιεταμίῃ περὶ τὸν βίον εὐλαβεῖς τὸ
μέγεθος τῆς εὐσεβείας τῆς εἰς ἡμᾶς γεγενη-
μένης παρὰ τοῦ θεοῦ μαρτυροῦντες. Καθά-
περ γὰρ, ὅτε τὸν Αἰζαρον ἀνέστησεν ὁ Κύ-
ριος, ἀπήντων αὐτῷ πάντες οἱ ἐν Ἱεροσολύ-
μοις, καὶ τῷ πληθεὶ ἑμαρτύρουν, ὅτι ἀνέστησε
τὸν νεκρὸν (ἢ γὰρ νεκρὸν) τῶν ἐξελεθόντων
τοῦ θανάτου ἢν ἀπέδειξεν· οὕτω δὲ καὶ ἡ
νῦν σπουδὴ ἢ περὶ τὴν μεγάλην ἐβδομάδα
τούτων, τοῦ μεγέθους τῶν κατορθωμάτων
τῶν ἐν αὐτῇ τεκμηρίον ἔστι καὶ ἀπόδειξις.
Οὐδὲ γὰρ ἐν μιᾷ πόλει ἐξερχόμεθα ἀπαν-
τῶντες τῷ Χριστῷ σήμερον, οὐδὲ ἐξ Ἱεροσολύ-
μων μόνον, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς οὐρανῆς ἐπάσης
μυριάανδροι πάντοθεν ἐκκλησίαι ἐξέρχονται
ἀπαντῶσαι τῷ Ἰησοῦ, οὐ βεβαί φωνίαν κατ-
έχουσαι καὶ ἐπισειονῶσα, ἀλλ' ἐλεημοσύνην
καὶ φιλανθρωπίαν καὶ ἀρετὴν καὶ νηστείαν
καὶ δάκρυα καὶ εὐχὰς καὶ ἀγρυπνίας καὶ πᾶ-
σαν εὐλάβειαν προσφέρουσαι τῷ Δεσπότη
Χριστῷ. Οὐκ ἡμεῖς δὲ μόνον ταύτην τιμῶμεν
τὴν ἐβδομάδα, ἀλλὰ καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς καθ'
ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ ὡς ἔτυχεν αὐτὴν τιμι-
μῆσιν, ἐκεχειρίαν πᾶσι δόντες τοῖς τὰ κοινὰ
τῶν πόλεων πράττουσι πράγματα, ἵνα τῆς ἐκεῖ-
θεν ἀπολαύσαντες σχολῆς τὰς ἡμέρας ταύτας
ἀπάνως τῇ πνευματικῇ προσιέχουσιν θεραπείᾳ.
Διὸ τοῦτο καὶ τῶν δικαστηρίων τὰς θύρας ἀπ-
έλεισαν. Ἀργεῖται, φησί, πᾶσα ἀμφοβήτης
καὶ μάχης εἶδος καὶ τιμωρίας, ἀνεπανόρθω-
σαν μικρὸν τῶν ἡμιῶν αἱ χεῖρες. Κοινὰ τὰ
κατορθώματα τοῦ Δεσπότης γέγονε γενέσθω

δέ τι καὶ παρ' ἡμῶν τῶν δούλων ἀγαθόν. Οὐ
ταύτη δὲ μόνον αὐτὴν τιμῆσιν τῇ σπουδῇ
καὶ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα οὐκ ἐλάττους ταύ-
της. Βασιλικὰ καταπέμπονται γράμματα λέγον-
τα τοὺς τὸ δεσποτικὸν οἰκονομίας ἀφίεσθαι
τῶν δεσμῶν. Καθάπερ γὰρ ὁ Δεσπότης ἡμῶν,
ἐν ἔδου γενόμενος, τοὺς κατεχομένους ὑπὸ
τοῦ θανάτου πάντας ἀπέλευσεν· οὕτω δὲ καὶ οἱ
δούλοι τὰ κατὰ δύναμιν εἰσφέροντες, εἰς τὴν
δεσποτικὴν μιμούμενοι φιλανθρωπίαν, δε-
σμῶν ἀπολύσεις τῶν ἀσθετηῶν, ἐπειδὴ τῶν
νοητῶν οὐκ ἰσχύουσιν.

Ταύτην καὶ ἡμεῖς τιμῶμεν τὴν ἐβδομάδα,
καὶ ἀντὶ φωνίαν ἐξήλθον κἀγὼ μεθ' ὑμῶν
διδασκαλίας λόγον προτεινόμενος τὰ δύο
καταβάλλων λεπτά, καθάπερ ἡ χίρα. Ἐξήλθον
τότε ἐκεῖνοι βεβαί φωνίαν ἔχοντες, καὶ ἐπ-
βῶσαν καὶ ἔλεγον· Ἰδοὺνὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
Ἐξέλθωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἀντὶ τῶν φωνίαν
βαβῶν προαίρεσιν ἑαυτοῦσαν ἐνδεικνύμενοι,
καθάπερ σήμερον ὑπεβάλλωμεν Αἶνει, ἢ ψυ-
χῆ μου, τὸν Κύριον· αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ
ξωῇ μου».

Καὶ ἀλλαχοῦ. (Τόμος IV σελ. 342).

«Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἔν, φωνῆ μίαν πᾶ-
σιν, ἰδοὺ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς
Ἁγίας τεσσαρακοστῆς, καὶ τῆς νηστείας διη-
νύσαμεν τὸν πλοῦν, καὶ πρὸς τὸν λιμένα λοι-
πὸν τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι κατηντήσαμεν. Ἀλλὰ
μὴ διὰ τοῦτο φθνήσωμεν, ἀλλὰ ταύτη μᾶλ-
λον πολλῶ πλείονα τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἀγρυ-
πνίαν εἰσδεχόμεθα. Ἐπαὶ καὶ οἱ κυβερῆται,
ἐπειδὴν μυρία διαβύντες πελάγη πεπληρωμέ-
νων αὐτοῖς τῶν ἰστίων, καὶ τῶν φορτίων εἰς
ὕψος ἐγκειμένων, εἰς τὸν λιμένα ἰσάνα μέλ-
λουσι, τότε μέλισσι κωλὸν τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν
φροντίδα ἔχουσι μήποτε σκοπέλω τιλὶ ἢ πέτρα
προσρῆξαν τιλὶ τὸ πλοῖον ἐνδύνητον αὐτοῖς τὸν
προλαβόντα πύρον γενέσθαι παρασκευάσει, οὐ-
τω καὶ οἱ θρομῆς ποιοῦσιν· ὅταν πρὸς τὸ τέ-
λος τῶν σταδίων φθάσωσι, τότε μᾶλλον ἐντο-
νάτερον τὸν δρόμον ἐπιδείκνυνται, ὥστε τοῦ
τέλους ἐπιτυχεῖν καὶ τῶν βραβείων ἀξιοθῆναι.

Καὶ ἀθληταὶ μετὰ μυρία παλαίσματα καὶ
τὰς νίκας, ὅταν τὴν περὶ τοῦ στεφάνου παλαί-
ωσι πάλιν, πλείονα τὸν ἀγῶνα ἐπιδείκνυνται,
ἵνα τὸν στεφάνου λαβόντες οὕτως ἐξέλθωσι.
Καθάπερ οὖν κυβερῆται καὶ θρομῆς καὶ ἀ-
θληταὶ τότε μᾶλλον ταύτων ἕκαστος τὴν σπου-
δὴν ἐπιτείνει καὶ τὴν ἀγρυπνίαν, ὅταν πρὸς
τῷ τέλει γένωνται, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
ἡμεῖς προσήμει, ἐπειδὴ εἰς τὴν μεγάλην ταύ-
την ἐβδομάδα ἐφθάσαμεν τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι,
νῦν μάλιστα καὶ τῆς νηστείας τὸν δρόμον ἐπι-
τείνειν, καὶ τὰς εὐχὰς ἐντονώτερας ποιῆσθαι,
καὶ πολλὴν καὶ ἀκριβῆ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν

ἡμαρτημένων ἐπιδειχῆσθαι, καὶ τὴν περὶ τὰς
ἀγαθὰς πράξεις ἐργασίαν, ἐλεημοσύνην δαψι-
λῆ, ἐπιείκειαν, προσημία καὶ τὴν ἄλλην ἴπασαν
ἀρετὴν, ἵνα μετὰ τούτων τῶν κατορθωμάτων
εἰς τὴν κυρίαν φθάσαντες ἡμέραν, τῆς παρὰ
τοῦ Δεσπότης φιλοτιμίας ἀπολαύσωμεν. Μεγά-
λην δὲ καλοῦμεν τὴν ἐβδομάδα, οὐκ ἐπειδὴ
πλέον ἔχει τὸ μήκος τῶν ὡρῶν· καὶ γὰρ εἰσὶν
ἕτεροι πολλῶ μεῖζους ὥρας ἔχουσαι, οὐδὲ ἐπει-
δὴ πλείους ἡμέρας ἔχει καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς ἀριθ-
μὸς καὶ ταύτη καὶ τὰς ἄλλαις πάσαις. Τίνος
οὖν ἕνεκεν μεγάλην ταύτην καλοῦμεν, ἐπειδὴ
μεγάλα τιμὰ καὶ ἀπόρρητα τυγχάνει τὰ ὑπάρ-
ξαντα ἡμῖν ἐν αὐτῇ ἀγαθὰ ἐν γὰρ ταύτῃ ὁ
χρόνιος ἐλύθη πόλεμος, ὁ θάνατος ἐσβέσθη, ἡ
κατάρα ἀνηρέθη, τοῦ διαβόλου ἢ τυραννίς κατε-
λύθη, τὰ σκευὴ αὐτοῦ διηρπάγη, Θεοῦ καταλ-
λαγὴ πρὸς ἀνθρώπους γέγονεν, οὐρανὸς βάσι-
μος γέγονεν, ἄνθρωποι τοῖς ἀγγέλοις συνει-
μήσαν, τὰ διστακτικὰ συνήσθη, ὁ φραγμὸς περι-
ηρέθη, τὸ κλειθρὸν ἀνηρέθη, ὁ τῆς εἰρήνης
Θεὸς εἰρηνοποίησε τὰ ἔνω καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
Διὸ τοῦτο τοῖνυν μεγάλην τὴν ἐβδομάδα κα-
λοῦμεν, ἐπειδὴ τοσοῦτον πλήθος δωρεῶν ἡμῖν
ἐν αὐτῇ κεχάρισται ὁ Δεσπότης. Διὸ τοῦτο
πολλοὶ καὶ τὴν νηστείαν ἐπιτείνουσιν, καὶ ἀ-
γρυπνίας, καὶ πεινήσας λεράς, καὶ ἐλεημο-
σύνας ἐπιδείκνυνται, δεικνύντες δι' ὧν πρᾶτ-
τουσι τὴν τιμὴν, ἢν περὶ τὴν ἐβδομάδα ἔχου-
σιν. Εἰ γὰρ ὁ Δεσπότης τοσαῦτα ἐν αὐτῇ ἡ-
μῖν ἀγαθὰ ἐδωρήσατο, πῶς οὐκ καὶ ἡμᾶς προσ-
ήκει, δι' ὧν δυνάμεθα τὴν αἰδῶ καὶ τὴν τι-
μὴν ἐπιδείκνυσθαι. Καὶ γὰρ καὶ οἱ βασιλεῖς
δι' ὧν ποιῶσι καὶ αὐτοὶ δηλοῦσιν ὕσον ἔχου-
σι τὸ θαῦμα τούτων τῶν σεπτῶν ἡμερῶν, κε-
λεύσαντες ἐκεχειρίαν ἅπαντας ἔχων τοὺς τὰ
πολιτικὰ οἰκονομοῦντας πράγματα, καὶ τῶν δι-
καστηρίων τὰς θύρας ἀποκλείων, καὶ πᾶν εἶ-
δος μάχης καὶ φιλονεικίας ἐλαύνεσθαι, ἵνα
μετὰ πολλῆς ἡσυχίας καὶ γαλήνης ἐξῆ πρὸς
τὴν τῶν πνευματικῶν κατορθώσιν ἐπιείεσθαι.
Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἕτερον φιλοτι-
μίαν ἐπιδείκνυνται τοὺς τὸ δεσποτικὸν οἰ-
κονομίας ἀξιοῦσαι τῶν δεσμῶν καὶ κατὰ δύνα-
μιν ἀνθρωπίνην μιμῶνται τὸν ἑαυτῶν Δε-
σπότην. Καθάπερ γὰρ αὐτὸς, φησί, τοῦ χαλεποῦ
δεσποτικῆς τῶν ἡμαρτημάτων ἡμῖν ἀνίκοι,
καὶ τῶν μυρίων ἀγαθῶν παρέχει τὴν ἀπόλαυ-
σιν, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἡμῖν, φησί,
προσημει, οἷς δυνάμεθα μιμητὰς γενέσθαι τῆς
τοῦ δεσπότης φιλανθρωπίας. Ἰδοτε πῶς διὰ
πάντων ἕκαστος ἡμῶν δείκνυσιν τὴν αἰδῶ εἰς
τὴν τιμὴν, ἢν περὶ τὰς ἡμέρας ἔχομεν τὰς τῶν
τοσοῦτων ἀγαθῶν προξένους ἡμῖν γεγενημέ-
νας; Διὸ τοῦτο παρακαλῶ, νῦν μᾶλλον, εἰ καὶ
ποτε ἄλλοτε, πάντα λογισμὸν ἀποσάμενοι, καὶ
τὸ τῆς διανοίας ὕμμα καθαρόν καὶ διεγρηγομέ-

νον έχοντες, ούτως ένταύθα παραγευόμεθα και μηθεις είσιών είς την έκκλησίαν βιασικάς έπισυράσθω φροντίδας, ίνα άξίαν των πόρων την άμοιβήν λαβών, ούτως ούκαθε έπανέλθῃν.

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δεν έχομεν λόγους όπως έπαινήσωμεν τους φοιτητάς του Πανεπιστημίου διά την παρηγήν, ήν έτέλεσαν εθνωμόνως κατά την 25ην Μαρτίου εορτάσαντες μεγαλοπρεπέστατα την έβδομηκονταετηρίδα της έθνικής ήμῶν Παλιγγενεσίας. Εορτή τοιαύτη εορταζομένη υπό των φοιτητών μετά σύμπαντος του Έλληνικού δέν λησμονείται εύκόλως άποδεικνύουσα τούτους άξιους του ύψηλου αυτών προσορισμοῦ. Διά της εορτής ταύτης απέδειξαν έτι έπαξ οι φοιτηταί ότι γνωρίζουσι κάλλιστα να τιμῶσι πανηγυρικάτα τους έργάτας της έθν. ήμῶν εθνεγένεσης. Δωδεκαμελής έπιτροπή εκ φοιτητών έκλεγείσα άνέλαβε προθυμότατα την διεύθυνσιν και την τάξιν της εορτής ως έξης: Την 8ην π.μ. ώραν της 25ης Μαρτίου προεκελήθησαν έν σώματι έπαντες οι φοιτηταί πρό των προπυλαίων του Πανεπιστημίου, ένθα έστεφάνωσαν στεφάνω δάφνης τους άνδριάντας του Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε', Ρήγα του Φεραίου και του Άδαμ. Κοραή, είπίκτος του κ. Α. Πολυχρονίδου τσλειοφορίτου της Θεολογίας και μέλους της έπιτροπής κατά την κατάθεσιν του στεφάνου είς την Πατριάρχην Γρηγόριον τον Ε', τά έξης:

« Αείμνηστε Πατριάρχα!

«Τον στεφάνον, έν σήμερον δι' έμοῦ προσφέρει ή νεολαία του Πανεπιστημίου προς Σε, τον μέγιστον Δειτουργόν του Θεοῦ και της Έλευθερίας, περιέλαχε ένώπιον και των άλλων συλλειτουργῶν Σου των μακαρομνηθέντων και άπαρχομισθέντων ύπερ της έλευθερώσεως του Γένους ήμῶν και είπέ είς αυτούς ότι οι φοιτηταί του Πανεπιστημίου τελούντες την έβδομηκονταετηρίδα της Έλληνικής Έπαναστάσεως δέν έλησμούησαν τους άγῶνας αυτών, τους άγῶνας, οὗς ή Έκκλησία επετέλεσε κατά την Ίερὸν άγῶνα παραδούσα πρώτη τους πρώτους Αύτης λειτουργοῦς έν αυτῷ και παρασκευάσασα την ήμετέραν εθνεγένεσιν.»

Μετά ταύτα οι φοιτηταί ήκουντες, προηγούμενου του Λαβάρου, ύπερ διά την εορτήν κατεσκευάσαν κατά την περιγραφήν του Εῶσεβίου του Πιμφίλου, μετέβησαν είς τό πεδίον του Άρεως ένθα έσταφάνωσαν τό μνημείον των έν Δραγατσανίφ πεδόντων Ίερολυχιτών, προσφιωνήσαντος καταλλήλως του κ. Χ. Ήλιοπούλου φοιτητοῦ της Φιλολογίας και μέλους της έπιτροπής. Έίτα μετέβησαν έν σώματι είς

τον Μητροπόλιν τεχθέντες έν τῇ ύπό των έρμουδίων δρισθείσῃ θέσει· μετά τό τέλος της δολογίας προπροευομένης της μουσικής της Φιλοσοφικής Έταιρ. Αθηνῶν» διήλθον διά των Ανακτόρων άνακρουούσης της μουσικής των Εθνικών ήμνων και έπανήλθον είς τό προπύλαιον του Πανεπιστημίου, όπόθεν διελεύθησαν έν τάξει.

Την 4ην μ. μ. συνέληθον οι φοιτηταί έν τῇ μεγάλη αίθούσῃ του Πανεπιστημίου, έν ή παρήσαν προσκληθέντες ή Βασιλική Οικογένεια, ό Πρωθυπουργός, οι Υπουργοί, ό Δήμαρχος Αθηνῶν και πολλοί άλλοι έξέχοντες έν τῇ Πολιτείῃ και τοίς γράμμασι. Πρώτος ό κ. Ηρότανς λαβών των λόγων ήδωκείσε την Βασιλικήν Οικογένειαν, όότι ήδούκιμε να τιμήσῃ διά της παρουσίας Αύτης την έθνικήν εορτήν. Έίτα ό καθηγητής της Ιστορίας κ. Σ. Αέμπρος άπήγγειλε την πανηγυρικήν της ήμέρας έξυμνήσιαν τους άθλους των ήρώων του 1821. Κατόπιν ό Ηρότανς των παρ' ήμῶν έπιστημόνων κ. Α. Βαγκαβίης, άντιπροβέδρος του ήμετέρου Σόλλογου, άπήγγειλε ποίημα κατάλληλον διά την εορτήν. Περὶ την 6 μ. μ. έληξεν έν τάξει ή λαμπρή αύτη τελετή.

Την 8ην μ. μ. λαβόντες οι φοιτηταί λαμπράς έξοπλήσαν έν των προπυλαίων του Πανεπιστημίου διά των όδων Κοραή, Σιυάτου, και Γεωργίου, παρήλυσαν πρό των Ανακτόρων και έπανήλθον είς τό Πανεπιστήμιον, διαλυθέντες έν τάξει.

Την 4ην μ. μ. της επομένης μετέβησαν περὶ μέγρι Φαλήρου προπροευομένης της μουσικής του Α. συντάγματος, ένθα έσταφάνωσαν τό μνημείον του Καριτωκάκη. — Την επόμερον δέ της επομένης έγένετο χάριν των φοιτητών ή περιόστιασις του έθνικήν όπόθεσιν έχοντος δράματος του κ. Α. Αντωνιάδου «ό Κατσαντώνης».

Ούτω έπέρασεν ή φοιτητική νεολαία τάς τριήμερους αυτης εορτάς «μνημίων παραδόσεων έρωδῶν και θεματοφύλαξ έπιερυλιών έρωτέρων», ως είπεν άρχόμενος του λόγου του ό κ. Σ. Αέμπρος.

Α. Η.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σουξ' κ. Σ. Α. Ανάπαι' συνδρ. Ελήφθ. — Κων στυλόλι κ. Σ. Τρωάδων φρ. 29. 181 διά των κ.κ. άδελφ. Δεπιάτα Ελήφθη. περιέτρομεν ήπόλοιπ. — Βετούρ' κ. Χρ. Δημητριάδην φρ. 29. 35 έν Ελήφθη είσέτι περιεργαίτε Ανάπαιος προσιχώς έξασπείλλε. — Κερύβρι κ. Γ. Ρεποόλιον συνδρ. Ελήφθ. — Τουματίε κ. Κων. Ζάπταν συνδρ. Ελήφθ. — Αόφρακ κ. Γρ. Κυξίδην έξοκαλοούσῃμ. περιέτρομετες άπίστησαν περὶ των ληφθέντων ήρ. 50 παρὶ του ένταύθα κ. Ξ. Ζ. Ίσοουκλήν κ. Στ. Νικολαίδη φρ. 29. 30 Ελήφθ. — Αγγιάλλο κ. Α. Αίγιαν φρ. 29. 20 Ελήφθ. — Μενάδη Αιγίης κ. Σ. Αίκορην ήπειλόνην συνδρ. κιά προσφορὶ είς την Αποστ. Παύλου Ελήφθ. — Τόριε σίβασμ. Αρσίτων έπισα συνδρ. Ελήφθ.